

Izhaja ob 4. jutraj.

Stane mesečno Din 25.—; za inostranstvo Din 40.— neobvezno.

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta št. 16/L. — Telefon št. 72.

Nočna redakcija: od 19. ure naprej v Knafovi ul. št. 5/L. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Upravišтво: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 36.

Inseratni oddelček: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 498.

Podružnici: Maribor, Barvarska ulica št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.

Račun pri pošt. cen. zavodu: Ljubljana št. 11.822 — Praha číslo 78.180, Wien, Nr. 105.241.

Ljubljana, 29. septembra.

Vprašanje pretirane davčne obremenitve naših krajev ne sme niti za trenotek več stopiti z dnevnega reda. Z letošnjo odmeno dohodarine je sodu takorekoč izbiti dno, da ne govorimo o družbah, ki polajajo javne račune, kjer je sploh prenehalo vsako veselje za delo, podletnost in nove ustanovitve.

Razume se, da moramo zahtevati, naj se od prejšnje vlade izdelani načrt zakona o neposrednih davkih skupno z načrtom »Zakona o organizaciji finančnih uprav v oblastih in srezih« želi prvi dan novega zasedanja dne 14. oktobra predložiti Narodni skupščini. Prav tako je jasno, da so pravilni čisto realni koraki, ki jih je storila SDS, t. j. zahteva po omilitju iztirjevanja, dovoljevanju obrokov, odpisu zastankov vojnih davkov, kolikor nadaljno iztirjevanje bi ogrozilo eksistenco prizadetih, in protest proti zadrževanju avtonomnih doklad, inkasiranih od države za račun okrajev in občin. Ponovno so vloženi predlogi za premembo kronske škode pri dohodarini in dvanajstinkah.

Vsi ti že opetovano storjeni koraki so zadeli doslej na neizprosno odpor finančnega ministra. Ta odpor se je opiral na pomanjkanje dohodkov. Kakor čujemo, so v mesecu avgustu in septembru redni dohodki vobče padli in se vlada nahaja v znatnih finančnih nepravilnostih.

Napačno pa bi bilo to finančno stisko vzeti za povod odklonitvi naših zahtev za plačilne olajšave, za občo milejšo prakso v odmeri in za premembo nekaterih postavk avstrijskih zakonov, potem finančnega zakona. Ako se praksa in zakon še bolj zaostri, ne bo efekta ni za las boljši. Nasprotno mi smo prepričani, da se bi z nadleževanjem sedanjih razmer uničil davčni izvor sam. Te razmere naravnost pozivljajo na davčno defraudacijo, na izmikanje. One ubijajo možnost napredka, in kdor vidi, da vsega itak ne more plačati, zadržuje tudi to, kar bi lahko ali vsaj z naporom plačal.

Ponovno pada na ljubljansko finančno delegacijo velika odgovornost, kako se gibanje v težkem gospodarskem preokretu, ob porastu dinarja in stagnaciji zaslužkov in plačati med. Seilo praznih blagin in karibdo uničenja naših davkonplačevalcev.

Vse javnosti se je v tej zadevi polastila globoko idioča vznemirjenost. Da tako ne gre naprej in da se mora stvar prelomiti, o tem smo vsi enako in tako trdno prepričani.

Finančni minister se je vrnil v Beograd in bo moral v kratkem zavzeti stališče. Odklanjanje, kakor doslej, češ, da bomo že se prestali, to pot ne bo več mogoče, kajti ako bi se hotelo iti preko enodružnega prenehanja vseh, ki pravilno in brez strasti sodijo naše razmere, bi morala javnost seči po sredstvih, o katerih se v urejeni državi nerado govori in še manj rado se jih poslužuje, ki na njih obup sam od sebe organizira.

Leon Bourgeois umrl

Pariz, 29. septembra. p. Tukaj je danes umrl predsednik francoskega senata in večkratni minister Leon Bourgeois.

Leon Victor Auguste Bourgeois je bil rojen 29. maja 1851 v Parizu in je skoraj vse svoje življenje posvetil politiki. L. 1880 je bil imenovan za podprefekta, dve leti kasneje pa za prefekta. Leta 1880, ga je radikalna stranka poslala v zbornico. Bourgeois je bil večkrat minister. Od leta 1889, do 1890, je bil minister za notranje stvari, od 1890, — 1892, in 1898, za prosveto, 1892, do 1893, za pravosodje, 1895, do 1896, pa ministrski predsednik. Od l. 1902 do 1904, je bil predsednik poslanske zbornice. Leto kasneje je postal senator. Od marca do oktobra 1906, je bil Bourgeois minister za zunanje stvari, od l. 1912, do 1913, za socialno politiko, med vojno pa od 1915, do 1916, minister brez portfelja. Po vojni je postal l. 1921, predsednik francoskega senata. Bourgeois je bil tudi predsednik Zveze narodov in dobil kot tak petimi leti Nobelovo nagrado za mir.

Tragična smrt oficirja v Zagrebu

Zagreb, 29. septembra. n. Včeraj dopoldne so imeli vojak v Gernovčevi v bližini Zagreba vaje s puškimi bombami. Kot uštel je prisostvoval vajam podporočnik Medoje Karevič. Okrog pol 12. je ustrelil vojak s tako bombo, ki je na odletela, ampak se je na mestu razletela. Podporočnik Karevič, ki je stal poleg vojaka, je zadobil tako hude rane, da je kmalu potem umrl. Dočim je bil vojak le lahko ranjen. Tragična smrt 23letnega častnika je vzbudila globoko sožalje pri njegovih tovariših. Karevič je doma iz Prilepa. Med vojno so ga leta 1916, kot dekča zajeli Bolgari, pa jim je ušel in se zadnji dve leti svetovne vojne boril proti sovražnikom kot mlad četaš. Tragična smrt Kareviča je tem žalostnejša, ker je pred dobrim mesecem izgubil brata, ki mu je padel v boju z bolgarskimi tolpami.

Triumfalen sprejem kralja in kraljice v Splitu

Ogromna množica pozdravlja kraljevsko dvojico. — Kralj in kraljica pred povratkom v Beograd.

Split, 29. septembra. p. Kraljevska dvojica je posetila danes otok Vis in dospela tekom dopoldneva v Split z vsem svojim spremstvom. Prebivalstvo je priredilo visokemu paru svečan sprejem, ki je bil tako impozanten, kakor doslej še v nobenem mestu Dalmacije. Nad 30 tisoč ljudi je bilo na obali in vzklikalo kralju in kraljici. Vladarska dvojica se je odpravila z vozom v mesto med gostim špalirjem radostne množice, ki je visokima gostoma neprestano prirejala burne ovacije. Kralj in kraljica sta najprej posetila katoliško

in pravoslavno cerkev, potem sta si pa ogledala Dioklecijanovo palačo. Onolone je bil na ladji »Karagjorgje« svečan obed, na katerega so bili povabljeni tudi splitski dostojanstveniki. Ob pol 9. zvečer so priredili v mestu slavno nočno večerjo.

Kralj in kraljica gresta jutri na lov v okolico Marjana pri Splitu. Po nočnejših informacijah se povrne v Beograd najkasneje do sobote. Kralj se ne ustavi v Zagrebu, kakor je bilo prvotno določeno, da si ogleda razstavo.

V Beogradu napovedujejo krizo vlade!

Pesimistične sodbe beograjskih listov in političnih krogov. — Komentarji o nen pričakovanem kraljevem povratku. — Kaj pravi Pašić o Radiću. — Pričetek parlamentarnega zasedanja.

Beograd, 29. septembra. r. Današnji dan ni prinesel nikakih konkretnih političnih izjem, ampak v dogodkov. Tem živahnije pa se razpravlja v vseh političnih krogih o novoustvarjenem položaju vlade RR. Vsi tuksajni listi, razen »Vremena«, napovedujejo krizo vladne koalicije. Tako piše »Politika«: »Večina radikalnih poslancev je zelo nezadovoljna s ponašanjem g. Radića v Ženevi. Ako se to razpoloženje ne izpremeni na boljše, smatrajo vsi, da se bo še poslabšalo. Radikalni člani vlade bodo morali vzdržati veliko borbo v svojih klubih. Razpoloženje večine radikalov proti Radiću je tako, da se lahko smatra, da ga ne žele imeti na takem mestu, na katerem bi bil oficijelni zastopnik države. Govor Radića o Makedoniji smatrajo za neodustlivi greh, ki je Radića diskvalificiral za vedno.

Vaš dopisnik je imel danes priliko, da se je razgovarjal z več uglednimi radikali, ki označujejo informacije »Politike« za točne in so mnjenja, da kriza v vladi že obstoji.

Prilike so tem težavnejše, ker se je nakopičilo ogromno število resortnih vprašanj, ki se ne dajo rešiti. Tudi vlada ni mogla skoraj ničesar pripraviti za jesensko zasedanje parlamenta, ki se približuje z naglimi koraki.

Današnja »Pravda« konstatira, da dobiva akcija proti kombinaciji RR vsak dan bolj resen obseg, a vlada sama se slabo in mlačno brani, vsled česar se utrjuje prepričanje, da je akcija proti današnji vladi globokejša izjava.

Radićeve izjave o Makedoniji v Ženevi tvorijo še vedno predmet živahnih, deloma prav ogorčenih komentarjev. Karakteristično je, kako reasumirajo zemljoradniške »Novosti« snodbo o Radićevih nastopih. »Novosti« pišejo:

»G. Radić je govoril v Ženevi dvakrat ali trikrat. Vsi trije njegovi govori niso bili povoljni niti za državo, ki jo je zastopal, niti za stvar, ki jo je branil, kakor tudi ne zanj osebno. V Ženevo je odšel Radić nekoliko reha-

biliran, sedaj pa je svojo reputacijo zopet zavrnil. Njegov napad na ruske begunce na seji Zveze narodov je bil porazen, kakor je bil pred tremi leti porazen govor našega zastopnika v Zvezi narodov o pomoči stradalnim v Rusiji. Njegov govor o narodu v južni Srbiji je izzval zaprosanje pri vladi. In radi tega je nastalo vrašanje o nadaljnjem sodelovanju koalicije.

Isti list poroča, da se je Pašić po Radićevem makedonskem govoru izjavil prijateljem tako-le: »Eto, hoče Liuba Jovanović sporazum sa Radićem. Ovo je več druga krupna pogreška. Još jedna, pa če da se zove sednica glavnog izvršnog odbora.« V političnih krogih se te navedbe splošno smatrajo za aventične.

Nesporno je, da je potovanje ministra Radićeviča v Monte Carlo v zvezi s politično situacijo. Minister Radićevič ima nalogo, da g. Pašića predhodno informira o težavnem položaju, ki je nastal v vladi. G. Radićevič se vrača v četrtak v Beograd. Povratek g. Pašića je za enkrat določen na 7. oktober, ni pa izključeno, da pride prej, in sicer vsled pospešenega kraljevega povratka, ki je še vedno predmet najživahnijih komentarjev. Nekateri vladni listi pojasnjujejo prekinjenje kraljevega potovanja s tem, da se je kralj utrudil, drugi pa zopet pišejo, da je to v zvezi s kritično situacijo v Albaniji. Po informacijah, ki jih ima ministrstvo za zunanje posle, pa vlada v Albaniji za enkrat red in mir in ravno danes se je pričelo v Tirani parlamentarno zasedanje. Utrujenost in albanске razmere so očividno izgovor za druge vzroke in sicer vzroke notranje političnega značaja.

Po dosedanjih dispozicijah se sestanek Narodna skupščina dne 12. oktobra k izrednem zasedanju in ž nio se bližajo tudi važne odločitve.

Po vesteh iz Bosne so shodi g. Pribevića ustvarili za radikale jako negodno razpoloženje. Da popravi situacijo, se minister ver g. Trifković iz Dalmacije vrača preko Bosne, kjer je sklical sestanke radikalnih zaupnikov.

Radić se vrača v Zagreb

Njegova pot v Pariz se je izkazala za nemogočo. — Glavni vzrok nagle vrnitve kritični razvoj situacije.

Beograd, 29. septembra. p. Vesti, da se je Radiću nujno odsvetovalo, naj ne gre v Pariz (kar je »Jutro« že poročalo, op. ur.), se potrjuje. Gospod Ninčić je odpotoval sam in gosp. Radić se vrača naravnost domov. Izkazalo se je, zlasti, da so Radićevi govori v Ženevi ozlovolili službene antantne kroge in je morala naša delegacija Radićeva izvajanja desavuirati na ta način, da jih je proglasila za njegovo privatno mišljenje.

Drugi nič manj važni vzrok naglega povratka gosp. Radića so težke prilike, ki so nastale med HSS in NRS radi notranjih vprašanj in posebno še radi Radićevih nastopov v Ženevi. Radić se vrača, da bi se pred kritičnim časom, ki očitvidno prihaja, skušal poravnati nesoglasja ter preprečiti razračunavanje, ki grozi.

Značilna za situacijo je tudi govornica, ki se nocoj raznaša po Beogradu. Kralj se predčasno vrača v prestolico in se tudi ne ustavi v Zagrebu, kakor je bilo prvotno določeno. To dejstvo se komentira tako, da se vladar ne želi videti z gosp. Radićem, ki se bo ob njegovem povratku že nahajal v Zagrebu. Utemeljenost tega komentaria se seveda ne da kontrolirati, a že na sebi je ta govornica zelo karakteristična ilustracija nevšečnih razmer.

Zagreb, 29. septembra. r. Danes je dospela vest da se gosp. Radić vrača iz Curija preko Italije naravnost domov in da prispe v četrtak 1. oktobra v Zagreb. Odpade torej njegova »diplomatična pot« v Pariz, ki so jo s pompom napovedovali radićevski listi in tudi nameravani obisk Prage. Kot vzrok

Vprašanje izгона inozemskih delavcev

Beograd, 29. septembra. p. Popoldne sta posetila poslanika Avstrije Hoffinger in Francije Grenard pomočnika zunanjega ministra Markovića in se informirala pri njem o izidu včerajšnje konference v ministrstvu za socialno politiko glede zaposlenja inozemskih delavcev v Jugoslaviji. G. Marković jima je odgovoril, da je prišlo na konferenci do sporazuma. Onim delavcem, ki so že zaposleni, se ne bodo delale ovire. V tem pogledu se je obrnilo ministrstvo za zunanje posle do ministrstva za socialno politiko in za notranje stvari, naj ne bi več odredila izгона inozemskih delavcev, ki so v Jugoslaviji že zaposleni in naj bi notranje ministrstvo ne izvedlo v tem smislu izdanih naredb.

Za pospešenje brezžične postaje v Ljubljani

Zagreb, 29. septembra. n. Ministrstvo za pošto in brzojav je odredilo, da se razen brezžičnih postaj v Skoplju in Podgorici tem oreje dogradi tudi postati v Ljubljani

Varnostna konferenca bo v Locarnu

Neutemeljene nemške vesti o odgoditvi konference. — Mussolini z italijansko-rusko zvezo.

Pariz, 29. septembra. s. Jutranji listi poročajo iz oficijelne vlada, da sta kraj in čas varnostne konference definitivno določena. Konferenca se sestane 5. oktobra v Locarnu iz nemškega vira prihajajoče vesti o odgoditvi konference so neutemeljene.

Bern, 29. septembra. k. Uradno poročajo iz Pariza, da se 5. oktobra otvori v Locarnu ministrska konferenca o varnostnem paktu.

Locarno, 29. septembra. z. Za sestanek zunanjih ministrov v Locarnu je vse pripravljeno. Večina držav je že naročila sobe za svoje delegacije in tehnično osebje. Tudi telefonske in brzojavne zveze z inozemstvom so v delu.

London, 29. septembra. s. »Daily Mail« po-

roča, da je italijanski ministrski predsednik Mussolini predlagal sovjetski Rusiji zvezo. Skušal je k njej pritegniti tudi Nemčijo, pa se mu ni posrečilo. V Londonu zatrjujejo, da se je v stvari zveze med Italijo in Rusijo že dosegel zadovoljiv uspeh.

London, 29. septembra. s. »Daily News« poroča, da se zunanji min. Chamberlain pripravila za skorajšnje odpotovanje v Locarno. Kakor se domnava v zunanjem uradu za bo spremljal Sir Hurst. Konferenca bo trajala 7 do 10 dni.

Bruselj, 29. septembra. s. Belgijski zunanji minister Vandervelde odpotuje v spremstvu barona Zanzulena v Locarno, kjer ga pričakuje šef kabineta Rollin.

Zbližanje med Poljsko in Rusijo

Čičerinove izjave v Varšavi o varnostnem paktu, stališču Rusije do njega in do Nemčije. — Želja po dobrem sosedstvu med Poljsko in Rusijo.

Varšava, 29. septembra. d. Včeraj popoldne je sprejel sovjetski komisar za zunanje posle Čičerin inozemske novinarje in jim podal razne izjave o položaju. Na vsa njihova vprašanja jim je dal kolikor mogoče točne odgovore v nemškem, francoskem in angleškem jeziku. Čičerin je dejal, da je na poti v Berlin, kjer namerava vprašati za svet specialiste zaradi svoje sladkorne bolezni in da gre potem v Kopalische, ki mu ga nasvetujejo. Njegov poset v Varšavi ima predvsem namen, zboljšati razmerje med obema sosednima republikama. Za formalne dogovore pa ne zadostuje njegov le kratko odmerjen čas.

Čičerin je prešel potem na druga vprašanja, zlasti na stališče sovjetske vlade do pogajanj o varnostnem paktu, ki je sedaj na dnevnem redu. Omenil je med drugim prizadevanja Anglije, ki hoče s paktom ločiti Nemčijo od Rusije in popolnoma izolirati sovjetsko Unijo. Njegov poset v Varšavi nikakor ni s to stvarjo v zvezi in Rusija nikakor ne pritiska na Nemčijo v kakršnekoli ozirom, tudi ne glede vstopa Nemčije v Zvezo narodov. Res je, da utegne postati Nemčija s sodelovanjem v Zvezi narodov neodgovorna za morebitne ukrepe proti Rusiji, Čičerin je gotov, da ne bo videla Nemčija v njegovem bivanju na Poljskem nikake osi proti sebi, ker za to tudi ni povoda. Kar se tiče varnostnega pakta, je po njegovem mnenju sama zaščita Zveze narodov nekoliko prebikla. Ker pa sovjetska vlada ne pripada Zvezi narodov, nima s celo stvarjo ničesar opraviti.

Skoči je priredil zunanji minister Skrzyn-

ski svečano večerjo, na kateri je pri pozdrvu Čičerina med drugim izjavil, da smatra obisk Čičerina v Varšavi za manifestacijo želje, da bi se odnosi med obema sosednima državama čimbolj zblížali in tako pridobili obstojeli pogoji novega duha.

»Želim«, je rekel, »da bi ta namen podprli voljo za mir. Upamo, da bo naš odkritosrčni in lojalni razgovor dosegel sporazum, ki bo odgovarjal potrebam, čuvati trajne medsebojne interese. Trdno smo odločeni — važno je, da to pri tej priliki zopet poudarim — proti nikomur delovati, ki služi stvarni vseh narodov, to je miru.

Čičerin se je zahvalil za prisrčni sprejem in med drugim zatrjeval, da je po razgovoru s Skrzynskim trdno prepričan o mirovni prizadevanjih in interesih, ki jih zasleduje Poljska. Kot bistveni cilj za ohranitev miru smatra sovjetska vlada problem notranje obnove in sodelovanje pri ohranitvi svetovnega mira. »S to mislijo«, je dejal, »sem pričel izvajati nalogo razviti gospodarske odnose med našima državama, kar bo tvo rilo bistveno podlaga za utrditev političnega razmerja. Skupno z Vami smatramo te politične odnose za element največjega pomena v doseglo splošnega mira. Naša medsebojna politika naj bi vplivala pomirjevalno in naj bi pripomogla do trajne mirove politike.

Pariz, 29. septembra. r. v »Matinu« izjavlja Jules Sauerwein, da je Čičerinovo potovanje v Varšavo in njegov poljski zblížanje s Poljsko samo predziga manevrov, ki se imajo izvršiti v Berlinu. (Glej članek Čičerin v Varšavi. Ured.)

Zmešnjave v Albaniji?

Nova albanska vlada. — Krvava razorožitev.

Beograd, 29. septembra. p. Zunanje ministrstvo je dobilo obvestilo, da se je v Albaniji sestavila nova vlada pod predsedstvom Ahmeda hega Zoga. ki je hkrati predsednik albanske republike. Začasni zunanji minister in minister za pravosodje je Tutulani, finančni resor je prevzel Süleiman Starova, javna dela in časno tudi notranje posle Musa Juka. Iz tega se vidi, da nova vlada še ni popolna. Popolna rekonstrukcija se izvede kasneje. Gotovo je, da vstopi v

novi kabinet tudi bivši notranji minister Zena heg, zet Ahmeda hega Zoga.

Po zanesljivih informacijah niso vesti o nemirih v Albaniji brez podlage. Ahmed heg Zogu izvaja razorožitev v severni Albaniji, pa naletava na oster odpor prebivalstva, zlasti pri Miriditih. Razorožitev je ponekod celo krvava, ker se mora izvesti ob navzočnosti vojštv. ki ga je prebivalstvo že večkrat napadlo. (Glej tudi članek na drugi strani! Ured.)

Francoski ministrski svet o aktualnih vprašanjih

Ugoden potek washingtonskih pogajanj. — Caillaux odpotuje v petek iz Amerike.

Pariz, 29. septembra. s. Ministrski svet je sprejel danes prošnjo maršala Lyauteva za odstop. Nato je ministrski predsednik Painlevé poročal o položaju v Siriji, o poročilih, ki jih je poslal finančni minister Caillaux iz Washingtona in o stanju zlatega posojila. Rok za podpisovanje je bil podaljšan do 2. oktobra. Zunanji minister Briand je poročal o zasedanju Zveze narodov in o okolnostih, pod katerimi bo otvorena ministrska konferenca v Locarnu.

Po zaključku ministrskega sveta je izjavil Painlevé, da se o nasledniku Lyauteya ni sklepalo, ker to vprašanje še ni nujno. Glede washingtonskih pogajanj je izjavil, da se v Ameriki zelo povražuje po francoskem franku, kar je očitvidno smatrati za ugodno znamenje. Vlada una, da bodo imela pogajanja uspeh. Obe zbornici bosta naizbrže dne 27. oktobra ali 3. novembra zopet pričeli z delom. Briand je sporočil, da odpotuje v petek ali soboto v Locarno.

Washington, 29. septembra. s. Visok uradni zakladnega urada je izjavil, da bo francoska delegacija prihodnji četrted odšla iz Washingtona. Skušala bo na vsak način doseči sporazum do tega roka. V petek zvečer se vrka na ladjo »France«.

Boji v Maroku

Pariz, 29. septembra. s. Vesti z maroške fronte zatrjujejo, da zbira Abd el Krim vsled kočljivega položaja vsa svoja ojačenja okoli Ajdirja. Pri napadu nekoga španskega oddelka je bil zaplenjen en top Rifovcev. S francoske fronte javljajo o protinapadu Kabilov pri Bibani in Ken el Loun, ki pa je bil s strojnimi in topovi odbit. Napadalcji so imeli veliko izgube. Na nekaterih delih fronte dežuje neprenehoma.

Položaj v Siriji

Pariz, 29. septembra. s. Po vesteh iz Bejruta so francoske čete v okolici Saida našle oba topova, s katerima so Druzi obstreljevali mesto. Francoske izgube so po uradnih vesteh znašale 4 mrtve in 22 ranjenih. Bejrut, 29. septembra. s. Francozi so podrti trdnjavske naprave okoli Saida. Pravila se nova ofenziva.

Čičerin v Varšavi

Gotovo ni slučajno, da je ljudski komisar za vnanje zadeve, Čičerin, posejil poljsko prestolico baš v času, ko se vršilo zadnje priprave za sklep garancijskega pakta med Nemčijo, Francijo, Belgijo in Anglijo, pakta, ki naj tvori nekak uvod v vstop Nemčije v Zvezo narodov. Rusija je porabila razne prilike, da je dala izraza svoji nejevolji nad zblizevanjem držav na Renu, nad sporazumnim reševanjem nasprotstev med sosedbi, ki so si doslej najsrdljeji sovražniki. Sovjetski vladi je bilo zelo neljubo, ko se je izboljševalo razmerje med Nemčijo in Anglijo; Se manj ji je všeč, ko se kljub vsemu ta jeled sovražstva med Parizom in Berlinom. In ko postaja verjetno, da bo v doglednem času Nemčija član Zveze narodov ter bo skušala potovati v družbi s kapitalističnimi državami evropskega zapada, uresničiti svoje politične cilje, pač zato tudi v spravičljivi obliki, so bili v Moskvi — razočarani. Zakaj tam so dolgo mislili, da bo mogla nemško - ruska alijanca vreči Evropo iz tečajev in jim je šla radi tega nespravljalnost Nemčije prav dobro v račun.

Odkar se vrši odtujevanje med Berlinom in Moskvo, se boljša razmerje med Moskvo in Varšavo. Nekdaj so iz sovjetskega centra pretili Poljski, da mora postati most med Rusijo in Nemčijo, ali pa ... Te pretirne so nehale in v poslednji dobi so sovjetski listi pričeli pisati o vzhodnem paktnu neagresivnosti, ki naj združi sovjetsko Unijo in njene zapadne sosedbe ter jih spriljubljuje. Sovjetska Rusija je pričela vabiti Poljsko na svojo stran, kar je našlo ugoden odziv v Varšavi.

Poljska ima namreč baš v sedanjih dobi največji interes na zblizanju z Rusijo. Odkar se je pokazalo, da ne bo enega skupnega garancijskega pakta, ki bi veljal za nemške zapadne in vzhodne meje skupno, se je morala poljska politika sama potruditi za zagotavljanje svojega položaja, kar jo brezopojno vodi na priatelisko pot v Moskvo. Še bolj pa jo na isto pot napeljujejo gospodarski ozirji, in to baš sedaj, ko je carinska vojna pretrgala trgovske stike na nemško - poljski meji. Poljska išče nadomestila za trg, ki ga ji je zaprla Nemčija. Tja ni izvažala samo premog in poljedelske proizvode, marveč tudi nekatere industrijske predmete. Sedaj je treba odpravo iz druge strani. Rusija je bila nekdanjavezava na poljsko industrijo in te zveze bi se mogle obnoviti. Res je sicer, da Poljska ne bo mogla izpolniti glavne ruske želje, to je, ne bo mogla nuditi finančne pomoči, ki jo sovjetska Unija tako trdovratno, a prav tako brezuspešno išče — toda ostane vendarle za gospodarsko zblizanje še obilo najboljših prednogojev.

Poset Čičerina v Varšavi je vsekar eden najznačilnejših dogodkov zadnje dobe. Kaže, da se spreminjajo dosedanja nasprotstva in priatelstva. Ne sme se sicer prezreti, da ostane še vedno nepremostljiv prepad med boljševiškim poimovanjem vnanje politike na eni in Poljski ter ostalimi na drugi strani, ali faktično stanje je tudi močna komponenta zase. Boljševiški glasniki so ob raznih prilikah naglasili, da niso pozabili na malo - in beloruske manjšine v Poljski, toda razni primeri, kakor osobito spravljivo obravnavanje obmejnih spopadov, pričajo, da so aktualnejši in merodajnejši neposredni interesi sedanosti nego težnje daljne bodočnosti. In ta fakt odseva najbolj baš iz Čičerinovega poseta samega.

Zmede v Albaniji

Še vedno ni nikakih točnejših ali rodobnejših vesti o tem, kaj se godi zadnji čas v Albaniji in še vedno se ne da presoditi, koliko je verjeti alarmanim poročilom o gibanju, naperjenem proti Ahmed-begu. Vendar je skepsa gotovo umestna, zakaj treba se je samo spomniti, da je pred nekaj meseci nenadoma prišlo poročilo o zmagovitnem uporu, naperjenem zoper Ahmetov režim, isceniran iz krogov albanske emigracije; celotno poročilo pa se je malo pozneje izkazalo kot popolnoma neosnovano.

To pot se javlja odston vlade, ki se je vsekar zares izvršil. Ali že komentiranje vzrokov odstopa je problematično; ali se je izvršil zares radi nezadovoljstva z Ahmetovim režimom ali je Ahmet sam takorekoč odstavil vlado, da vrže iz nje neljub oziroma nesimpatične osebe. Naglasiti je, da ni vzeli večine, ki so jo dobili Ahmetovi kandidati pri zadnjih volitvah, preveč resno, osobito pa ne v onem smislu, kakor smo vajeni pri nas in drugod v modernem političnem svetu. Zakaj, dasi so se tudi v Albaniji ljudje pričeli grupirati po političnih strankah, vendar to še niso zares stranke. V Albaniji še popolnoma prevladuje osebnostni režim in v politiki priatelstvo k določenim osebam. Ne ideje, niti toliko stvarni interesi, marveč osebe držijo skupaj politične stranke. S tem pa je že povedano, da mora iz takega stanja izvirati velika politična nestabilnost, saj se osebnostne simpatije neoprestno menjavajo. Ahmet beg je mož velike energije, a tudi odločen in brezobziren; s takimi lastnostmi pa si je v deželi kakršna je Albanija, lažje pridobivati nasprotnikov nego priateljev in prištevati.

Vrh tega so ostala v deželi stara nasprotstva, ki jih novi režim je s težavo kroti. Tako se v poslednji dobi znova poostrejuje nasprotje med Toski in Gegi, med južnimi in severnimi Albanci, da se je poslabšalo tudi razmerje med katoliki in muslimani, je menda brez podlage.

Da so pretirane vesti o težavah Ahmetovega režima, bi se dalo sklenati tudi iz poročil, da se pripravljajo amnestije političnih emigrantov, od katere bi bile izvzete samo politično najbolj kompromitirane osebnosti, zlasti iz kroga Kosovskega Komiteta. Zdi se, da tako kratkoviden politik Ahmet beg vendarle ni, da bi ga presenetile in nrevale stvari v toliko meri.

Država v prvih početkih svojega obstoja ima vedno največje notranje težave. V največji meri mora veljati to pravilo za Albanijo, ki je izšla iz najhujše anarhije in zaostalosti. V stičnih primerih je pač težje na železni roki, ki mora znati napraviti red, makar z velikimi žrtvami. To se predpogoj napredka.

Še o vprašanju duhovniških prejemkov

Glasilo SLS se je naenkrat začelo zanimati za duhovniške plače. Ze včeraj smo pojasnili, kolika je napaka, če se taka stanovanja in socialna vprašanja obravnavajo s stališča ene stranke. To je stvar, ki mora enakomerno zanimati vse. Vendar se mora priznati, da je SLS v tem oziru lastila nek monopol, njenim poslancom se pa ni zdelo vredno niti toliko opozoriti finančni odbor, da bi bila izpadla znana klavzula o župnijah, ki ne štejejo 200 hiš.

Mi smo že izjavili, da se v načelu strinjamo z načrtom »Saveza Uzmajnost«, ki ga je napravil glede Zakona o »duhovniški kongregaciji kat. klera«. Seveda se ta stvar ne da brez noč provesti, ker treba na novo preceniti po novih načelih celokupne prejemke v naravi in paziti na valutno valovanje. A dvoje je neizbežno, ako se duhovščina postavi na prejemke državnih uradnikov: da bo razmerje duhovnikov do države moralo postati nekaj temnejše in da se bo duhovščina morala potone odločiti za popolno depolitizacijo cerkve.

Eno in drugo ne bi bila nesreča. Iz članov v glasilu SLS ne vidimo v teh smereh nobenega napredka, zdi se nam pa, da bodo vsa ta vprašanja korakala roko v roki in se enostransko ne bodo dala rešiti.

Med duhovščino očitno ta uvidevnost še ni v zadostni meri napredovala, ker premmogi enostranski vzgojeni in neprestano zaobrajani na ozki delokrog svojega vsiljenega jim bojišča vloge duhovščine v narodni državi še niso proučili. Država je duhovnikom po večini še vedno nekaj »bavbava«, dasi jim prav nič noče in se le veseli, ako versko življenje napreduje in upliv vere na npravnost raste. Tudi ugled duhovnikov ji nič ni napotju. Nikjer ni zapisano, da bi morala biti duhovnik in država kakorkoli v nasprotju. In če država dobi več pravice, ni uvideti, da je v tem kaj nevarnosti.

V nevarnosti je samo partija, ki živi od one politike, ki jo danes duhovnom vsiljuje od zgoraj. Ko ta stranka umre in bo duhovščina cerkveni aparat postavila izven politike, duhovnik sam pa bo politično svoboden, bodo vsa ta vprašanja izgledala drugače.

Med tem moramo delati, da se ideje zgoraj citiranega osnutka »Vzajemnosti«, razširijo in da ministrstvo ver izvrši pripravljane korake za novi zakon. Ker pa beda ne more čakati, ne bo nihče nasprotoval reviziji draginskih doklad.

Ostati pa moramo pri tem, da se mora cerkveno imetje predvsem uporabiti, da se nudi pomoč. Ljubljanski škof je 14. junija 1924. brez odobrenja kogarkoli za škofijski ordinarijat kupil »Jugoslovenskega tiskarstva« za 10.000.000 Din. Politika SLS se dela torej s cerkvenim denarjem. Odkod ta denar, odkod je dovoljeno, da gredo milijoni za klerikalno časopisje in za šentvidsko gimnazijo? Ali ne bi bilo pravilneje, da se (ako so presežki cerkvenega imetja tolikšni) uporabi prvenstveno za socialne težave duhovščine? Za enkrat je še vedno tako, da ima za duhovščino država skrbeti le subsidiarno t. j. v kolikor cerkvena sredstva ne zadostujejo. Duhovščina naj zahteva od škofa račun in uporabo viškov za cerkvene namene, ne pa za gimnazijo in za Jugoslovensko tiskarno! To je tako na dlani leželo, da ne bo noben jezuit prišel čez. Moramo torej vabiti gospoda, da naj prej počisti v lastnem domu, potem pa naj čitajo levite državi.

Pravni teden v Parizu

(Od 4. do 11. oktobra 1925.)

Od 4. do 11. oktobra se bo vršila v Parizu na pravni fakulteti serija 24 konferenc o Novih smereh francoske zakonodaje in prava. Te konferenc, ki so namenjene predvsem specialistom — dijakom pravnikom, in francoskim in tujim pravnikom — imajo namen orisati nekak inventar novih principov francoskega prava. Javnege prava, privatnega prava, mednarodnega prava, gospodarske organizacije. Druge serije konferenc bodo v naslednjih letih izpopolnile ta pregled.

Keč bodo predstavitelji odlični juristi z vseh pariških univerz, znani v Franciji in tujini po svojih delih in po svojem sodelovanju na kongresih in konferencah internacionalnega značaja, je ta kurz, bogat na delstvih in idejah, neobhodno potreben vsakemu pravniku, ki hoče ostati poučen o globokih izpremembah, ki sta jih povzročila v zakonodaji in v pravu npravstvena evolucija in predvsem svetovna vojna.

Sodelovalci tega pravnega tedna so: G. dekan Berthelemy, gg. profesorji Jeze, Roland, Capitant, Ripert, Basdevant, Altalior, Hemard, Mestre, Nogaro, Quidal, Perceron. V naslednjem podajamo v vednost nekatere predmete, ki jih bodo obsegala predavanja: Odnosi republike Francije do katoliškega kulta od početka XX. stoletja. Pravna sredstva policije. Pristojbine države pri nasledstvih in civilni odmev fiskalnih pravil. Naloga poverjene Franciji od Zveze narodov Gospodarske krize. Odgovornost in zavarovanje. Sedanja zakonodaja o elektriki v Franciji. Klavzula »plačiljivo v zlatu«: francoski nauk in pravo. Narodnost družb. Ček.

Ako poslušalci žele bo ravnateljstvo predavani poskrbelo za njih stanovanje in hrano za čas njihovega bivanja v Parizu. Poleg tega jim priporoča udeležbo na kratkem potovanju v zapadno Francijo (Rocamadour, les Eyzies, Bordeaux, Poitiers, Mont Saint-Michel) po zaključku pravnega tedna.

Interesenti naj priljavijo svoj pristop gospodu Henri Goy, Directeur du Bureau de Renseignements Scientifiques de l'Université de Paris, Sorbonne, Paris (Ve), ki jim bo tudi rad dal kakršnokoli zaželeno pojasnilo.

Politične beležke

+ Pismo klerikalne učiteljice iz klerikalne občine. »Slovenec« objavila nek »pismo pod PP vlado prestavljen učiteljice«, ki piše med drugim: »Vprašujem, kako se mi godi? Od devetih hiš in koč in bait v vasi sem dobila pohištvo. Okna v sobi sem pa privlekla iz vse šole, da imam vsaj napol cela. Našla sem tudi nekaj starega papirja in s tem sem zamašila luknje med okviri. Sama sem v vsi šoli. Sama tudi kuham. Po pouku, opoldan zakurim, piham v treske in iskre, da malo zagori. Dimnik in vse je napol podrti in kadi, da se gost dim vleče po prostoru. Veš, ko tako kurim in se trudim s pečjo, zagori, a obenem je ura tudi minila in popoldanski pouk se pričinja. Časa mi zmanjka, da bi kaj skuhalo in tako je moje kosilo večkrat kos kruha in jabolko. Je pač prognanstvo. Tudi želedec in moji živci ga občutijo. V mirnih nočeh, ko ne morem spati, delajo kratak čas miši, ki kaj vztrajno nekaj grizejo v podstrešju ravno nad mojo glavo. V viharini nočeh mi pojo pesem razbite šipe. Kadar pa dežuje, kaplja dež skozi strop v sobo in ubija to morečo tišino.« Prepričani smo, da morejo take šolske razmere, kakor jih opisuje klerikalna učiteljica v »Slovencu«, vladati samo v klerikalni občini. Saj je znano, da je v klerikalnih občinah za šolstvo in učiteljstvo najslabše poskrbljeno. Koliko je klerikalcem mar za naše šolstvo in učiteljstvo, pa kaže najbolje dejstvo, da v klerikalnih občinah ne poskrbe za dostojno stanovanje niti učiteljicam in učiteljem, ki simpatizirajo s klerikalno stranko ter so člani in članice »Slovenske zveze«. Lahko si torej predstavljamo, kako se more v takih občinah goditi šole učiteljem in učiteljicam. ki so naprednega mišljenja! »Slovenec« bi v svoji skrbi za šolstvo in učiteljstvo zato pametnejše storil, da bi se ne zaletaval v bivšo PP vlado, ki ni kriva, če so v klerikalnih občinah šole in učiteljska stanovanja zanemarjena, pač pa, da bi poučil občinske odbore v takih zadevah, kaj je njihova dolžnost. S tem bi ne storil velike dobrote učiteljskemu stanu sploh, ampak gotovo tudi onim slomskarjem in slomskarcem, ki služujejo v klerikalnih občinah. Tudi ne bi postavljaj na sramotni oher slovenske občine, kakor je to storil.

Sokol

Brozovičeva spomenica o zagrebškem zletu in saboru

Točno po enem letu, odkar se je vršil pokrajinski zlet jugoslovenskega Sokolstva in II. sokolski sabor v Zagrebu, je izdal sedanjí starosta Sokolske župe kralja Petra Svačića v Zagrebu, br. Ante Brozović, spomenico, v kateri opisuje priprave za zlet in sabor ter njih potek in vtis po zletu. Knjiga je šla v svet baš v času, ko so priredili hrvatski separatistički Sokoli svoj vsesokolski zlet in proslavo 1000letnice hrvatskega kraljevstva, ki sta vzdignili v Zagrebu zopet mnogo prahu in ko je doživelo naše Sokolstvo zopet naigrše napade, in sicer ne samo od strani sokolskih nasprotnikov, temveč tudi od vidičnih politikov Hrvatov. In zopet se je pojavil v Zagrebu v tem času nov listič, v katerega je zli — v spomenici večkrat omenjeni — dr. Dečak vso gnojnico, ki jo je prelijal tudi pred enim letom po nekaterih zagrebških listih. In tako bi bilo treba tudi letos zbrati vse te izbruhe sovražnosti, natočevanja in obrekovanja v posebno knjigo, da se ohrani pozniim rodovom v znak kulture in nestrpnosti, ki jo goli gotovi del zagrebških Sokolov — ki bogme ne zaslužijo tega imena — samo zato, da pokažejo svetu pravico do blatenja vsega, kar ne soglaša z njihovimi nazori, pa makar bili to najboljši Slovani.

Toda odkrito rečeno, ne želimo si tega, zakaj teh klevet imamo zadosti naših v Brozovičevi spomenici, ki za pisce in uprizaritelje dokumentiranih dejanj gotovo ne bodo častni listi v kulturni zgodovini jugoslovenskega naroda. Čitatelju Brozovičeve spomenice se ori nekaterih odstavkih ježilo lasje, oblija ga rdečica sramu in pogosto se vpraša, ie-li mogoče, da so se vršile v Zagrebu v šestem letu po ujedinitenju take stvari in pisali taki članki po dnevnem časopisju, kakor smo jih redko čitali v predvojni dobi v listih naših najhujših nasprotnikov Nemcev in Italijanov. Človeku, ki čita v tej knjigi zbrana poročila o jugoslovenskem Sokolstvu, se zdi, da bi kaj takega ne mogel napisati o svojem rodnem bratu, če bi bilo tudi vse to resnica, zakaj sramoval bi se povedati, da je to moj brat. Zagrebški Sokolom je bilo to prijetno in ponosno so nekateri celo podpisali svoje ime pod te pamflete.

Br. Brozović si je dal nalogo, da točno opiše vse priprave za zlet in da obelodani vse časopisne vesti o zletu. Ta

naloga se mu je vrlo dobro posrečila, zakaj bil je takorekoč duša vsega dela ob zletu in kot novinar je obenem zasledoval vsa poročila, ki so jih prinesli prijateljski in nasprotni listi pred zletom in med zletom. Obširna knjiga, broječa 268 strani, je nastala iz tega, ki ima skoraj na vsaki drugi strani po eno sliko, kar daje knjigi tem večjo vrednost.

Knjiga, ki nosi naslov »Sokolski zlet i sabor u Zagrebu«, obravnava v kronološnem redu prve početke priprave, to je utemeljitev, zakaj je zlet v Zagrebu potreben in kako je prišlo do sklepa v župnem starešinstvu, da naj se zlet vrši. Dalje obravnava tehnično delo, finančno vprašanje in drugo, kar je bilo treba izvesti, predno se je moglo začeti s praviimi pripravami. Zlasti finačno vprašanje je delalo zletnemu odboru dokaj težkih skrbi, ker župa ni imela potrebnega denarja. Požrtvovalnost župnega starešinstva je bila v tem pogledu velika, ker so člani starešinstva z osebo garancijo zbrali potrebni kredit. V tem so ti člani lahko marsikateremu Sokolu za zgled. V šestih poglavjih obravnava pisatelj vse mogoče neprilike, ki so jih podvezeli separatisti, da zlet onemogočijo ali da ga kolikor mogoče osvojevajo. Vsi napori pa so bili brezuspešni in zlet ter sabor sta se izvršila v polno zadovoljnost prijateljev in v jezo nasprotnikov. V teh odstavkih so prav zanimiva poročila, med drugim se je skušalo tudi pregovoriti vlado v Beogradu, da zlet prepove in tudi slovenski klerikalci so podpirali v mnogem hrvatske separatiste. Br. Brozović na navala v svoji knjigi samo taka dejstva, o katerih ima dokaze ter iste tudi priobčuje. Tako je vmes nebroj avtentičnih prepisov iz raznih listov, celo faksimile pisem so vme, mnogo na govorijo tudi slike, ki so fotografirani posnetki, in torej nedvomno resnični.

Temu sledijo poglavja o sejah saborskih odsekov, dohod in sprejem Sokolstva in gostov, izkušnje na zletišču, javna telodvaba prvi dan, povorka, slavnostna otvoritev sabora in žalostni dogodki drugega dne zleta, ki ga je onemogočilo slabo vreme. Mnoge stvari so jako zanimive in jih mi vnanji Sokoli izverno šele zdaj iz te spomenice.

Konec knjige pa tvorijo odstavki po zletu, slike iz zleta, paberkí iz nasprotnih listov po zletu, ki niso niti za trohico lepši nego članki pred zletom. Poslednji odstavek nosi naslov: Ideja u plamenu! in opisuje kratko, a suho dejstvo, da je požar uničil tribuno zletišča. Mržnja je imela svoj trijumf...

Spomenica je skrbno sestavljeno delo in ima zgodovinsko vrednost, ker bo marsikomu v poznejši dobi pojasnila žalostne razmere, v katerih se je vršil prvi večji zlet v Zagrebu in II. sokolski sabor v slobodni Jugoslaviji. Pisatelj pravi v predgovoru, da hoče, da javnost spozna naše delo in naše uspehe in da uvidi, kako se je delalo v nasprotnem taboru. Obe nameri je dobro zadel in priznati se mora, da je knjiga vrhu tega pisana z ljubeznijo do Sokolstva, z globoko vero v končno zmago jugoslovenske ideje in z najboljšo voljo dvigniti visoki pomen, ki ga zasleduje Sokolstvo. Mogoče je sem in tja nekoliko preveč hvale o vztrajnem delu, ki ga je vršilo jugoslovensko Sokolstvo za časa priprave na zlet in ob zletu samem, to pa zato, ker Sokoli ne potrebujejo pohvale, delo samo je priča, če smo storili svojo dolžnost ali ne.

Splošno zasluži knjiga, da jo čita vsak član. Zato naj si jo nabavijo tudi vsa sokolska društva za svoje knjižnice, ker bodo knjigo radi čitali še mlajši rodovi. Cena knjigi je nizka, stane namreč le 30 Din in se naroča pri bratu A. Brozoviću v Zagrebu, Nova ves, broj. 23.

Sarajevski atentat in Dunaj 1. 1914

Beograjski mesečnik »Srpski Književni Glasnik« objavlja že dalje časa zapiske Jovana Jovanovića o sarajevskem atentatu in njegovih odmevih na Dunaju. Zapiski so silno zanimivi, Jovan Jovanović je bil 1. 1914. poslanik srbske vlade na Dunaju ter je vestno beležil vse pojave in evo, sedaj se je našla prilika, da njegove spomine lahko čita vsa naša javnost.

Francina Ferdinanda in njegovo ženo Zofijo so pripeljali preko Trsta na Dunaj. Cesar Franc Jožef je privzeto na dan neki star dvorni ceremonijal, glasnom katerega se pokojni mož in žena nista smela blagosloviti skupaj. Razlika med plemičem in plebejko ni smela izginjati niti po prestolonaslednikovi smrti. Jovan Jovanović opisuje blagoslov nadvojvodove krste takole:

V kapeli, kamor se dospe skozi mračne in vlažne hodnike, so se na levi strani stiskali diplomati, vsi v uniformah in z odklopanji na prsih. Med njimi je bil tudi srbski poslanik, toda osamljen; tovariši so se mu umikali s pota, da ne bi prišli z njim v nenotrebno bližino. Bil so med njimi tudi taki, ki so poslanika pozdravili, a storili so to hitro, ker se jim je mudilo ter jim je bilo nenrjetno ostati deli časa v razgovoru z zastopnikom beograjske vlade... Okolu plave konjeniške uniforme srbskega častnika je zeval velik prazen krog.

Za prestolonaslednikovo krsto sta korakala v črni magnatski obleki grof Tisza in Berchtold, ministri, predsedništvo delegacij, ogrska in hrvatska zbornica. Poleg častnikov so bili nazvoči tudi duhovniki, katere je vodil dunajski knezoškof. Vsi so imeli sklonjene glave, izvzemši teh duhovnikov.

ki so z jezimi pogledi sipali strele na srbskega poslanika. Iz njihovih oči je gledal globok srd, knezoškofo se je risala na čelu med obrvmi brazda v obliki klina. Ko so dostojanstveniki zavzeli svoja mesta, je postalo v kapeli tiho. Potem so se odprla vrata na koru. Vstopil je cesar s spremstvom. V levi loži poleg njega sta zavzela mesto novi prestolonaslednik Karel in njegova žena Zita. Bila je vsa v črnem, gost najčolani je padal čez obraz. Ko so vsi trije poklekili, se je začela maša. Tišino v božjem hramu je prekinjal samo debeli glas razjarjenega svečenika in žvenketanje kadičnice. Cesar Franc Jožef je izsledal sveže, odkimaval z glavou, prestolonaslednik Karel je bil zelo naraven. Ni mu bilo mogoče spati ličica, ki je bilo vedno vedro in je kazalo dobro voljo.

Otroci Franca Ferdinanda in nadvojvodine Zofije Hohenberške se niso smeli udeležiti pogrebnihi svečanosti. Avstrijski dvorni ceremonijal je njihovo navzočnost prepovedal. Dovoljeno jim je bilo samo poslati cvetje na očetovo krsto. Maša je bila zelo kratka; ko je bila pri kraju, se je ustavil v mračnem in vlažnem hodniku grof Scapinelli na peški nuncij na Dunaju, poiskal je srbskega poslanika, mu stisnil roko ter ustil nastopne dvoumne besede: »Grof Scapinelli je bil katoličan, toda Italijan.«

Zvečer je imelo kreniti spremstvo v Artstetten ob Donavi. Okolu srbskega poslanstva in pred njim v Wiednu na Dunaju so začele velike demonstracije. Podžgana drhal, ki ni umela mednarodnih šeg in običajev, je divje kričala in rohljala ter zahtevala od srbskega poslanika, da mora sneti zastavo, katero je izvesilo poslanštvo na pol droga v znak žalovanja. Drhali je nekdo znil, da pomeni to izzivanje in nedvignona množica je začela poslopje poslanstva obmetavati s kamenjem. Takrat se je pokazala dunajska policija prvič v nekorrektni luči. Odrivala je ljudi na tak način, da se je drhal še lažje približevala poslanstvu. Šef policije je celo zahteval od poslanika, da takoj odstrani zastavo in je pripomnil, da v nasprotne slučaju ne prevzame nobene odgovornosti za posledice, ki bi utegnile nastati. A kljub temu pozivu je ostala srbska zastava izvešana na pol drogu tako dolgo, da je šel spreved drugi Ferdinanda in Zofije Hohenberške mimo na artstettensko pokopališče.

Ko je zvečer krenilo spremstvo iz Hofburga za sprevedom, se mu ni smel pridružiti nihče izvemši onih, katerim je bilo dovoljeno na najvišjem mestu. Vlak z ostanki nadvojvodine in nadvojvodinje je dospel na postajo v Pechlarn ponotič. Ko se je spreved formiral in je hotel nadaljevati pot, je nastala strašna burja z nevihto. Treskalo je kakor na sodni dan in pogrebci so se morali vrniti ter počakati, da je nevihta odnehala. Šele pozneje je bilo mogoče spreved nadaljevati. Krsti s trupli so prepeljali v rodbinsko grobnico Franca Ferdinanda v Artstettenu. Cesar in dvorni ceremonijal knez Montenuovo sta bila zadovoljna.

Profesor Ortner, član dunajske medicinske fakultete, je izjavil povodom sarajevskega atentata, da je v zgodovini zdravilstva zabeleženih malo takih slučajev, da bi morilec pogodil žrtev naravnost v žilo dovodnico na vratu. Tudi njegovi stanovski tovariši so izrazili isto mnenje. Radi tega se je začelo govoriti, da Franca Ferdinanda ni zadila morilecova roka, temveč usoda. Njegov umor so tolmačili kot maščevanje za zločine habsburške vladarske rodbine. Od časov Rudolfa I. Habsburškega pa do Franca Jožefa je ta vladarska hiša zagrešila toliko krivičnih dejanj, da je morala od nekd priti kazen. Tako je začelo prevladovati prepričanje, da je Franc Ferdinand plačal s svojo življenjem krivična dejanja svojih prednikov. Sarajevski nadškof Stadler je dejal drugi dan po atentatu: »Ta zločin je posledica zgodovinskega razvoja in bi se pripetil prei ali ne. Franc Ferdinand se mu ne bi mogel umakniti tudi, če bi imel peroti.«

Pred Vidovim dnem 1914. je doživel cesar Franc Jožef strašen dan. V Fischamedu poleg Dunaja so tekmovali zrakoplovi. Zgodilo se je par nesreč. Pri katerih je prišlo kakih petdeset ljudi deloma ob svoje življenje, deloma ob zdravje. Ko je cesar doznal za te nezgode, je vzdihnil: »To se ne bo izteklo srečno in dobro!«

Spovednik prestolonaslednika Franca Ferdinanda je pisal po atentatu: »Franc Ferdinand mi je govoril: Cesar-ska krona — to je trnje venec... Zame je že vilita krogla, da mi upihne življenje.«

Pred odhodom v Sarajevo je bil nadvojvoda zelo potlačen. Nagovarjal je svojo ženo, naj ostane doma. Ločitev od otrok mu je bila težka kot nikoli prej. Po odhodu iz Belvedera se je zapotopil v molitev in je tako dolgo molil, da je vlak, kateri je čakal nani, imel veliko zamudo. Nekateri so že mislili, da se je nadvojvoda premislil in da bo preklical svoje potovanje na juz.

Madžarski škof Josef Lany iz Velikega Varaždina, nekdanji spovednik Franca Ferdinanda pripoveduje, da je imel v noči pred sarajevskim atentatom čuden sen. Videl se je v Budimpešti, kjer je odpiral došla pisma. Med pošto je bilo tudi pismo iz saranske prestolonaslednika Franca Ferdinanda. Bilo je črno obrobljeno ter zapečateno s črnim voskom. V pismu mu je nadvojvoda opisal poskušeni in izvršeni atentat. Opis se natančno vjema z resničnostjo. Pismu je bila celo priložena razglednica, na kateri je bila naslikana scena ob umoru.

Naši kraji in ljudje

Kralj in kraljica na Korčuli in Hvaru

V ponedeljek ob 6. zjutraj je kraljevski parnik »Karagjorgje« v spremstvu parnika »Kumanovo« ter več rušilcev torpedovk odplul iz Gruža mimo dubrovniških otokov na Korčulo, kjer je sprejela kralja in kraljico na Strossmayerjevi obali velikanska množica ljudstva z največjim navdušenjem. Na obali je bil postavljen slavolok z velikim napisom: »Zdravo, kralju naš!« Zupan Cviličević je pozdravil vladarja s patriotičnim govorom, nakar je šel kralj s kraljico skozi špalir številnih korporacij in se razgovorjal s številnimi osebami. Radičević je pozdravil kralja z vzklikom: »Živio ustvaritelji slovanstva! Živio hrvatski seljački kralj!« Orjunaši pa so klicali: »Živio jugoslovenski kralj!« Vladarska dvojica se je s Korčule odpeljala v Orebič, kjer je bil na pomolu napis z ogromnimi črkami: »Pozdravljen, Ti nada Adrije.« Ob 10. dopoldne se je izkrcal kralj po impozantnem sprejemu na otoku Hvaru. Kralja in kraljico je narod pri izkrcanju obsul s cveticami in šonki. Pristanišče je bilo okrašeno z zelenjem, topovski strelji s torpedovk pa so doneli kralju v pozdrav. Po službi božji si je vladarska dvojica ogledala stari frančiškanski samostan, kjer se nahaja znamenitosti in dragocene slike. Prebivalci Hvara so izročili kralju v dar album s slikami, kraljici pa dragocene čipke. Zanimivo je, da na otoku Hvaru že celo leto ni deževalo. Čim pa se je izkrcal kralj, se je vsul dež in narod je navdušeno vzklikal: »Živio kralji, ki nam je prinesel blagoslov z neba!«

Včeraj sta kralj in kraljica prispela v Split, kjer ostaneta še danes, v četrtek pa odpotujeta v Šibenik, kjer ju že čaka dvorni vlak, da ju popelje v Beograd.

Koroški dan v Mariboru zbor 40. društev

Maribor, 29. septembra.

Na poziv Jugoslovenske Matic se je zbralo sredi v Narodnem domu okoli 40 narodnih društev brez razlike strank. Predsednik Jugosl. Matic g. Detela je v pozdravnem nagovoru pojasnil izredno važnost Koroškega dne. Priprave Avstrijcev, da se združijo z Nemčijo, moramo opazovati z veliko opreznostjo, kajti nikakor ne smemo dopustiti, da bi naša zasužnjena Koroška prešla v krepilje nenasišene Germanstva. Naša zahteva, da se nam vrne Koroška, je poštena in pravična. Tiram je to, kar je naša, našo krl, našo zemljo! Na Koroškem se za služi združiti že sedaj pripravljamo teren. Z vsemi možnimi sredstvi skušamo Nemci odtuji in raznaroditi naš narod, ker hočejo, da jim pade žrtev kot zrelo jagobko v naročje.

Jugoslovenska Matica je radi tega pričela veliko akcijo, da se 11. oktobra spomin nesrečnega plebiscita praznuje v smislu naše zahteve po Koroški. Siroj Jugoslavije, posebno pa v Sloveniji, se bo ta dan dvignil glas, ki se mora slišati tudi preko naših mej. Tukajšnja podružnica priredi na predvečer obletnice v soboto 10. oktobra v Narodnem domu akademijo, splošna zahteva pa je, da se manifestira tudi javno na cesti. V to svrhu se predlaga, da priredijo vsa narodna združenja v nedeljo 11. oktobra dopoldne manifestacijski obhod in shod na javnem trgu pred magistratom.

V izredno živi debati, ki se je razvila nato, so zastopniki društev izjavljali

zaporedoma, da stavljajo na razpolago vse svoje moči v svrhu dostojne manifestacije naših zahtev. Prof. Prijatelj je omenil, da se Matica z vso objektivnostjo trudi, da se doseže čim večji uspeh. V debato so posegli še razni drugi zborovalci. Končni rezultat pa je bil ta, da se naj ta spominski dan ne priredi kot kaka žalna obletnica, temveč naj bo to prava bojna manifestacija za našo Koroško.

Nočemo žalovati, temveč sklenimo vse naše vrste in pozovimo ves narod na boj za naše brate. Hočemo opustiti vsako mehkužno javkanje ter se pripravljati za odločilni trenutek. Iznesli in sprejeli so se še razni predlogi, in sicer g. nadsvetnik Kerševana, da se istočasno priredi tudi cvetlični ali dinarski dan, prof. g. Prijatelja, da se naprosi prosvetno oblast, da pozove učitelstvo na vseh šolah, da pojasni mladini pomen Koroškega dne.

Končno se je izbral ožji odbor, ki obstoji iz po enega odposlanca političnih strank, zastopnika Jugosl. Matic, Sokola, Orla, Prosvetne zveze, Ženskih društev, Pevske zveze in Orjuna, ki ima nalogo, da sestavi podrobni program cele manifestacije. Ob zaključku se je zahvalil predsednik navzočim za udeležbo, pozivajoč vse, da vsak v svojem delokrogu agira za udeležbo pri Koroškem večeru v petek 9. oktobra, pri akademiji v soboto 10. oktobra in manifestacijskem obhodu v nedeljo 11. oktobra. Sklenjeno je bilo tudi, naprositi občinski odbor, da prekrsti kako ulico v Ulico 10. oktobra.

Slava najbednejših

V Domu slepih invalidov v Zemunu se je vršila v nedeljo ob navzočnosti zastopnikov vlade, diplomacije in visokih civilnih dostojanstvenikov prireditev, ki je napravila na vse navzoče neizbrisni vtis. Slepi invalidi so namreč slavili svojo »slavo«. Številni ugledni gosti iz Beograda so pohiteli v Zemun, da povečajo svečanost najsiromašnejših med siromaki. Avtomobili in vozovi so neprestano dovažali razne dostojanstvenike. Slavi so prisostvovali med drugimi vice-admiral Wickerhauser, češkoslovaški in italijanski vojni ataše, načelnika v ministrstvu za socialno politiko Novaković in Jovanović, načelnik v ministrstvu prosvete Vukašinović, soprog ministrov Gjuričiča, Vukičevića, soproga predsednika Narodne skupščine Trifković, ter zastopnice vseh srbskih ženskih humanitarnih društev.

Svečanost je napravila na vse prisotne globok vtis. Vladala je grobna tišina in pogledi vseh gostov so bili uprti na slepe invalide in deco, ki so stali v bližini svečenika, globoko zamisljeni, sklonjene glave. Tudi naitrše srce je moralo zaplakati pri pogledu, kako so ti nesrečniki spremljali z izrazom skrajnega pesimizma na obrazu molitev svečenika, v svesti si, da nikdar več ne zagledajo luč belera dne. Na obrazih vseh teh nesrečnejšev se je videlo, da skrivajo neizmerno bol v duši. Po posvetitvi in rezanju kolača je mala slepa gojenka Doma. Borka Jovičevića, imela krasen nagovor na goste, napisan za sene, ki ga je čitala, tipajoč črke s prstom. Njen lep govor, poln hvaležnosti kralju in vsem ostalim dobrotnikom slepih, je bil sprejet z burnim odobravanjem vseh invalidov ter navzočega občinstva. Sleni otroci so vzklikali kralju: »Živio naš oče!«

Po svečanosti so odšli gosti v dvorano Doma, kjer jim je pripravil beograjski trgovec Pera Milanović kot »domačin« bogato zakusko. Pri tej priliki je slepi dalmatinski kanetan Lovrič, ki je izgubil vid na solunski fronti,

pozdravil navzoče goste s poetično zasnovanim govorom, iskreno zahvaljujoč se kralju, predsedniku in vsem članom vlade, delegatom humanitarnih ustanov in sploh vsem, ki jim je kruta usoda slepih pri srcu. Gosna Gjuričičeva je kot predsednica ženskega odbora za zaščito slepih deklic ter imenom svojega soproga, bivšega ministra za socialno politiko, sedaj ministra pravde, izjavila, da bo vlada tudi v naprej posvetila vso potrebno pozornost slepih invalidom, slepih otročičem in deklicem. Češkoslovaški in italijanski vojni ataše sta obdarila vse nesrečneže, bogate darove pa so prinesle tudi zastopnice Društva kneginje Ljubice. Kola srbskih sester in Jugoslovenske Matic. Po govoru slepega majora Veljka Ramadanovića, ki se je zahvalil gostom za poset in jim predstavil novega domačina slave za prihodnje leto, je bila slava slepih zaključena.

Eksplodizija bombe v Zagrebu

Eden mrtev, dva ranjena.

Že včeraj smo med brzolajnimi vestmi na kratko poročali, da je na Kladniški cesti v Zagrebu v ponedeljek popoldne vzmetnil prebivalstvo strašen pok. Iz sosednjih hiš so takoj prihiti ljudje in zvedeli, da je na smetišču občinske klavnice eksplodirala francoska ročna bomba, katero so našli tamkaj otroci. Učinek eksplozije je bil strašen. Na stopnišču klavnice so našli truplo 14letnega učenca Stjepana Petrinjca, ki je bilo strahovito razmesarjeno. Leva roka je bila skoro odtrgana, na desni podlakti je ziala kakor oreh velika rana, vrat, prsa in noge vse polno ran. Drobci so truplo fantiča strašno razmesarili. Razen ponesrečenega Petrinjca sta bila teško ranjena tudi 10letni Stjepan Žnidariš in 57letna Marija Praunsberger.

Že več kot eno leto prihajajo na smetišče zagrebške občinske klavnice otroci, ki zbirajo tamkaj čreva za hrano svinjam. Tako je bilo tudi v ponedeljek dopoldne. Stjepan Petrinjec je pobiral z Žnidarišem čreva, Praunsbergerjeva, delavčeva žena, pa napir. Petrinjec je našel med smetmi francosko defenzivno bombo, ki ima manj pikrita in debelejša stena, kakor ofenzivna bomba. Držeč bombo v rokah, je odšel z Žnidarišem v kot dvorišča, kjer je odstranil pokrov, potegnil žico in s tem tempiral bombo. Posledica je bila seveda takojšnja eksplozija, ki je sledila že v 20 sekundah. Mladi Petrinjec je obležal na mestu mrtev, Žnidariš pa je bil ranjen na nogah, obrazu in na glavi. Njegove poškodbe so jako težke in je malo upanja, da bi jih prebolel. Prepeljali so ga takoj v zakladno bolnico, Marijo Praunsbergerjevo, katere poškodbe niso tako nevarne, pa v klinično bolnico, kjer so jo takoj operirali. Policija je odredila strogo preiskavo, da se ugotovi, na kak način je bomba prišla na smetišče.

Jesenska burja, ljubezni vročina in še kaj...

Ljubljana, 29. sept.

Jesensko sapo, dež in mraz, vse to že imamo. Ljubljana kašlja vsa hripava, influenca in černost vsespovod. Skoro se zdi, da se bodo pripodile od Kamnika sem, kjer je doslej viselo solnce na zlatih nitih, prve snežinke in padle na še zelene liste dreves. Moški se zavijajo že v prave zimске suknje in dame se ogrinjajo s kožuhovino. Samo na Aleksandrovi cesti je še nekaj promenade, dalje v Tivolski gozd pa se izgubi le še malokdo. Se nevaen mraza in burje noče nikdo stopiti na plano, da mu veter prepriha kosti in meso. Ulice se izpraznilo že pred 9. uro in še iz kavarn in gostiln se umikajo ljudje kaj kmalu v domače tatliše. Na prazni Dunajski cesti prezeajo v poznih urah samo še izumirajoči izvoščiki in napredujoči avtotaksi, ki prav redko dočakaajo gosta, da ga »potegnejo« sem ali tja.

Razen lahkoživih ponočnjakov, ki v splošnem niso popolnoma nič nevarni, strašilo tuintam po ulicah okoli raz-

Najmodernejšje toalete

razkošnega Pariza Vam nudi film »Igračka Pariza«.

Dane v kinu »Dvor«

svetlih lokalov samo navihane nočne ptičke, na periferiji v temnih ulicah pa kriminalni tipi, ki jim gre sedaj za nohte in so vsled tega tudi bolj pridno na »delu«.

Vlomi in tatvine so sedaj skoro na dnevnem redu. Premraženi tatovi prihajajo v tuja stanovanja in si predrzno preskrbujejo toplejšo obleko. Vmes jim pade v žep tudi kaj dragocenejšega, zlatina ali srebrnina ali denar v »tovini«, tako da ne pogrešajo veselja do poklica. Do zgora imajo dolgo pot, ker jih policija običajno precej »okrog podi«. Vlomilec so najbolj na poti barake na trgu in pa trafike na periferiji mesta. Pa tudi cerkve...

Ravno danes ponoči je prebrisan uzmovč obiskal šentpetersko cerkev. Prišel je v notranjost najbrže s ponarejenim ključem, ali pa je v svoji neizmerni »pobožnosti« zasnal zvečer prihod cerkvenika in se ustil. Skrit v kaksi klopi ali kotu, zakleniti v božji hram. Ponoči pa se je tat spravljal popolnoma nemoten na tabernakli in ga odprl z železnim predmetom. Ukradel je nato pozlačeno medeno monštranco s srebrnim polmescom, vredno okoli 3 tisoč dinarjev, ter poldrug kilogram težak, plašč srebrn ciborij s pokrovom. Poščel pri ciboriju ter hostije je pustil vlomilec v tabernakliju. Cerkev ni rop je prvi opazil cerkovnik Mihael Šašel, ko je prispel ob 5. zjutraj v cerkev, in takoj obvestil o dogodku policijo. Položaj si je takoj ogledalo nekaj kriminalnih uradnikov, ki sedaj stikajo za brezvestnim lopovom, ki na se je seveda že umaknil s svojim plenom na varno.

Da izginjajo iz Ljubljane mladi dekleta, že veste. Znano Vam je tudi, da niso mislile oditi v Orient, temveč napravile samo malo daljši izlet in se že vrnilo domov.

Tudi »trgovka z dekleti« je že prišla in tiči v zaporu radi golufije. »Izposojala« si je namreč pri dekletih no 30 Din za razne naslove, kjer naj bi deklice dobile službe in si notem kupovala za denar klobase in maslene štruče.

Klub mrazu in burji pa v Ljubljani še niso zmiznile razne strasti, najmanj pa vroče ljubzenske ter one, ki jih narakuje nevoščljivost. Na primer! Do poslednjega časa je hodil skromen delavec ponoči tolažiti še po ljubezni hrepenečo starejšo matrono. Za svojo priznanost je dobival darila v obliki pluhov, ki jih neso čopke in grahke no Dolenjskem. Notranjskem in po Ljubljani. V gostilni pa je Don Juann očital dobrote, ki jih je delil in sprejemal, iz nevoščljivosti njegov tekmovalc in sedaj bo seveda tožba...

Grehe in jačika bomo torej šteli na sodišču in takrat Vam tudi povemo, koliko je bilo tega in onega...

Iz Primorja

• **Nalezljive bolezni v Trstu.** Statistika tržaškega mestnega fizikata beleži prošli teden 15 slučajev trebušnega tifusa, 3 slučaje davice in 5 slučajev škrlatice.

• **Izginil je 24letni Jakob Samsa,** sin Marije Samsa iz Trsta. Mladenč je srednje rasti, elegantno obločen, nosi škčipalnik ter ima obleko temnorjave barve. Za pojasnila prosi mati M. Samsa, Trst, ul. Galileo 1.

• **Smrtina kosa.** Umril je v Trstu železniški sprevodnik v pokoji Edvard Bizjak. Pokonali so ga v terek N. v m. p.

• **Zabranjena prireditev.** Italijanske oblasti so zabranile uprizoritev Remčeve »Magde«, katero so hoteli igrati gorški akademiki v Idriji.

• **Boj med pastirjem in orlom.** 13letni Vladimir Slejko je padel blizu Budanja na Gorškem očetovo čredo. Sedel je pod jelkami in pisal na piščal, kar se je pojavil v zraku mlad orol, se spustil k tlom ter se zakadil v pastirja. Deček se je otepal živali s piščalko, a je ni mogel odgnati od sebe. K sreči se je nahajal v bližini pastirja lovec, ki je na pastirjevo vpitje prišel dečku na pomoč ter orla ustrelil.

• **Poroka.** Poročil se je v Šturjah pri Ajdovščini g. Vladimir Šapla, trgovec, z gđ. Emo Lutmanovo iz znane narodne družine Lutmanove v Štandrežu pri Gorici.

Velikanski nepopisni uspeh

kakršnega še ni doživel noben film v kinu »Dvor« jo vzbudil pri včerajšnji premijeri film

„Igračka Pariza“

Zatorej ne zamudite.

Predstave ob nedelja ob pol 11. dop. in ob 3, ½ 5, 6, ½ 8. in 9. uri zvečer, ob delavnikih ob 4, ½ 6, ½ 8. in 9.

Kino

„Igračka Pariza“

Kino »Dvor«, ki nam je predzadnjič kazal kulturni film »Čudozi morja« ter pravkar končuje predstave »Bestija iz St. Sileasa«, pripravlja veliko dramo iz modernega življenja z naslovom »Igračka Pariza«. Igračka Pariza je človek s svojimi nagnjenji in strastmi, ki ga obvladujejo. Mlad Milos je mož v konzularni službi; prijatelj ga seznani z gledališko divjo, ki postane usoda njegovega življenja. Radi to ženske, prvotno pesnike v Quartier Latinu, ostavi Milos nevesto, s katero se je imel v kratkem poročiti, ugonobi svojo obehajajočo eksistenco in se vrže v vrtnice pogube. Od stopnje do stopnje pada dokler ne propade popolnoma. Gledališka zvezdnica ima žudee pojme o ljubezni: ona mora biti moškemu samo ljubica, nikakor ne žena... Za nesrečo postane Milos njen mož, a v njegovi družbi se kmalu zdolgočasti. Stitost enoličnega življenja jo vrne nje nemu staremu prijatelju, ki priredi zabavo v vili »Raja«, kjer jo pregovori, da zapusti zakonsko srečo in se vrne k nekdanjemu poklicu. Ko doseže intima veselica vrhu nee pridrvi v dežju za nevesto ženo Milos, katerega sprejme stari prijatelj njegove zakonske polovice jako cinčno. Sledi razdor med možem in ženo, Milos odide, ženo pa premaga skrivito ljubzensko jstvo in se napravi za njim. Vetr piha, ona pa, oblečena v plesni kostum in ogrnjena le z lahko haljo, omaga na poti proti domu, kjer sta še pred par tedni uživala z Milosom skupno srečo. Mimo dreči avtomobil naleti sredi ceste na damo, jo pobere in odpelje v vilo »Raja«. Pride zdravnik in konstatira: »Pljučnica. Življenska nevarnost.« Ona pa kliče v vročici, ki jo napada, samo Mileasa. Stari prijatelj odide ponj in ga prosi, naj pride, da ga žena morda zadnjič vidi. Na smrtni postelji se še enkrat združio njene mlade ustnice, nato pa zlekne ka mrtvaški zvon... Igračka Pariza je doigrala, življenje nekoč slavne divje je končano, a velemosto gre svojo pot naprej.

Film »Igračka Pariza« je neodoljivo privlačen. Razkazuje nam življenje v nainiži jih in najvišjih plasteh, kaže nam srečo in nesrečo človeka, ki se vrže v vrtnice ljubezni in je izgubil oblast nad seboj. Delo je režijsko in igralsko prvovrstno, na Ljubljano bo vplivalo s svojimi kolosalnimi modnimi novostmi in pa po tem, da sode luje med igralkami tudi slovenska dama iz neposredno bližine našega mesta.

KINO IDEAL

— Spored samo še danes in jutri. —

Temperamentna, lepa

Viola Dana

je v svoji vlogi

„Madona s ceste“

nenadnkriljiva. Že nadpis te »drame ljubezne« nam pove, da se gre za globoko bogato vsebino, kar pa olepšuje še lepa scenarija in tudi dobra igra njenega partnerja Monte Blue. Film je modern, iz najnovejšega časa od »Super-produkcije«.

Predstave v delavnikih: popoldne ob 3, ½ 5, 6, ½ 8. in 9. uri. Ob nedeljah dopoldne ob 11. uri, popoldne ob 3, ½ 5, 6, ½ 8. in 9. uri.

Krojaški atelje

K. Pučnik

Tavčarjeva ulica šte. 3

najboljše angleško sukno

prvovrstno delo.

Kulturni pregled

„Ifigenija“ v Goethejevem življenju

(K prvi premijeri v ljubljanski dram.)

»Ach, Du warst in abgelebten Zeiten meine Schwester oder meine Frau.« To sta Goetheja najbolj značilna stihla iz njegove prekrasne pesnitve »An Charlotte von Stein«. Gospa Charlotta von Stein bila je izvoljena med ženami in poklicana 10 let voditi duševni razvoj in poet velika, na Goetheja. Vse njegove oboževalke, stare in mlade, zanima vprašanje: Kakšno je bilo razmerje Goethejevo do Charlotte von Stein?

Gothe je kot 27letna weimarska ekelsenca in znagovalec vseh ženskih src, genij, ni pesnik, »božanski mladenič«, v gospej Charlotti von Stein prvič v življenju spoznal ženo, ki se mu ni vdala, a vendar z nežnostjo, plemenitostjo, visokim duhom in globokim čustvom vezala in obvladala njegov nehrzdani značaj — In mu šele po petih letih — duševno prerobenemu — dala vso svojo ljubezen. V teh letih je vstvaril Gothe neumrljiva dela in med njimi svoje najlepše: »Ifigenijo na Tavridi«. On sam

je Orest — tudi iz rodu Tantalovega. Njegova silna, nehrzdana, demonska veličina — to so furije — katerih ga je osvobodila žista, plemenita, jasna narava žene, ki je usmerila njegovo divjo silo v čiste harmonije. Ona je Ifigenija. V njenem čistem, ljubečem sesterskem objemu se vihar njegovih strasti poleže in spremeni človeštvu v blagoslov.

»Oproščam se prokletstva, v srcu čutim! Čujem, kako bežijo Evmenide nazaj v pekel, loputajoč za sabo železne durí v dalj odmevaloče. Krepljeno vonje izpuhteva zemlja in vabi na ravninah svojih me na lov na slast življenja, čin visoki.«

Nemec posluša Ifigenijo na odru pobožno kakor v cervi službo božjo — znan mu je vsak stih, ki ga hoče vedno iznova uživati — zato je na nemških odrih vprizoritev Ifigenije največkrat v glavnem lena recitacija na koturnu. Mene — Slovenko — pa je vodila misel, da pokažem v Ifigeniji svojim rojakom Gotheja kot pesnika-realistu, v kolikor ta njegova pesnitev to dopušča. — Ko sem spomladi poslušala »Medvoj« ruskih igralcev, sem občutila, da dela

njihovi realni oderski umetnosti stilizacija dikiče, ki jo stihji zahtevajo, zapreke. Zato sem se v celi svoji režiji Ifigenije posebno trudila kolikor mogoče nevsiljivo združiti stilizacijo govora z realističnim podajanjem.

Marija Vera.

Generalna skušnja D' Albertove opere »Mrtve oči«. Novi operni ravnatelj g. M. Polić se je povrnil k splošnemu občajan, ki je bil uveden minola leta tudi že pri nas in šele zadnja leta opuščeni: povabil je operne recenze h generalni skušnji D' Albertove opere »Mrtve oči«. Skušnja je bila silnoča pod vodstvom g. kapelmika N. Štritofoja in režiserja g. O. Šesta. Glavne partije poljo ga Čaletova (Mirtokle) in g. Thierryjeva (Marija Magdalena) ter gg Holodkov (Arcezij), Kovač (Galba) in Banovec (pastir in Jezus). Skušnja je potekla prav lepo, in je D' Albertova sugestivna, močno dramatska godba zelo zanimala. Oprema je deloma nova in okusna. Oder so proti rampi podaljšali in naglani, da bodo poslej vidna tudi sopolna pevceve. Več po premijeri, ki obeta velik uspeh.

D' Albert: Mrtve oči. Slike te opere, ki se vprizori jutri, v četrtek, prvič na ljubljanskem odru, je legendarčen in simboličen ter ga skladatelj obdelava na isti način, kakor ga je vpeljal s svojimi deli v glasbo skladatelj Richard Strauss. Opera je pisana v

modernem duhu ter je posebno v intonacijskem oziru zelo težka. Glavna nalopša je vloga g. Mirtokle, soproge rimskega poslanika Arcezija. Mirtokle poljo gospa Vika Čaletova, Arcezija, ki je druga glavna vloga, pa Pavel Holodkov. Ob vlogi sta izredno težki in visoko dramatični. Natančno zasledbo opere objavimo jutri. Opera je naštviral kapelnik Niko Štritofo, režira viki režiser Oslp Šest. Deloma novo opremo sta izvršila g. Skružnj in gledališka krojačnica.

Piccaver, sloviti tenorist, gostuje zadnje dni zopet v dunajski Državni operi. Nastopil je zadnjič v Verdjevem »Plesu v maskah«, ki je samo radi njegovega glasu na polni gledališč. Pevec je v zadnjem času zopet napredoval in kritika ne more prehnaliti z njegovega plana.

Stoletnice opornelega komponista Johanna Straussa bodo obhale na moč slovesno Dunajski letos 18. oktobra. Spominski proslavo pripravljajo poseben odbor, katerega stoli na čelu sam predsednik avstrijske republike dr. Haimisch, Johannu Straussu se ob tej priliki oddaja spominska plošča na rolni hiš »Lerchenfeldski cesti 15«.

Shawov »Pygmalion« v Splitu, Splitsko Nar. gledališče spada med najzanimivejša dramske zavode v naši državi. Sezono je otvorilo dne 20. t. m. z V. Jovčevićem »Prologom nenapisane drame«, katerega je čital sam pesnik. Dva dneva pozneje je bila premijera

»Maskarata«, prošlo soboto se je igrala Mercejeva »Skušnja«, v ponedeljek, 27. sept. pa je šel prvič čez oder Shawov »Pygmalion« v režiji V. Beka, ki je glumil tudi glavno moško vlogo profesorja »Higginsa«. Ostale partije so zasedle dame Sekulinova, Račevićeva, Rencovičeva, Jovanovičeva ter gg. Prekarc, Jeremič, Bandić in drugi.

»Cyrano de Bergerac« junška komedija pisatelja Edm Rostanda pride v kratkem na oder Nar. gledališča v Osijeku.

»Poljska krl« v Novem Sadu. Novosadsko gledališče se je moralo zateči letos k operi in urizoriz. Neduhlovo »Poljski krl«

»Maksim Crnojevič« v Novem Sadu. Novosadsko gledališče pripravlja za prve dni meseca oktobra srbskega pisatelja Laze Kostića dramo »Maksim Crnojevič«, ki volla v našem oziru za srbskega »Hamleta«. Naslovno vlogo bo igral Mihajlo Kovačević, bivši član beograjskega gledališkega ansambla, sedaj režiser na novosadskem odru.

Dunajska Volksopera v krizi. Če smemo verjeti poročilom nekaterih dunajskih dnevnikov, stoji Volksopera zopet pred težko krizo. Ravnateljstvo še ni izplačalo pevcem gaž ter jim ponuá odplačevanje na obroke. Zato se v javnosti govori o tem, da bo Volksopera ločila od Carlietheatra in da bo ravnateljstvo Gruder-Quartram odstopilo.

Domače vesti

* Opozorilo za naročnike. Vljudo prosimo naročnike, katerim poteče naročnina s koncem septembra, da jo obnove s plačilom naročnine za oktober, oziroma za zadnje četrtletje. Pokaznice so bile razposlane zadnje dni tekočega meseca. Naročnino je plačati takoj prve dni oktobra, ker je uprava že mesec preobložena z drugim delom. Z redno naročnino naj zamudniki plačajo tu-zaostanek. — Upravništvo »Jutra«.

* V današnji številki »Jutra« smo morali izpustiti mnoge najnovejših domačih vesti in nekaj aktualnih člankov. V Narodni tiskarni se je namreč zvečer pokvarila električna napeljava. Naš apel na mestno elektrarno je ostal brezuspešen. V tem zavodu ima pomoči samo en namestnik službe, a ne sme zapustiti svojega mesta. Drugega monterja ni mogoče dobiti, ker v mestni elektrarni niti ne vedo, kje posamezni njeni nastavitelji stanujejo! Očitno je mestna električna centrala pomoči desinteresirana na usodi svoje struje. Naši redakciji ni preostajalo drugo, nego da je stavila v pogov ves svoj polzvedovalni aparat in tako se nam je končno posrečilo, da smo daleč ne-keje v Šiški izsledili mestnega monterja, ki je bil takoj ljubljanski, da nam je prišel na pomoč. Po več nego dveurnem prestopu so naši stroji vendarle zopet zabrenčali. Ako nismo hoteli riskirati zakasnitve lista, smo morali velik del gradiva odložiti, kar nam cenijo. Čitatelji gotovo oprostijo. Ne da se pa oprostijo več kot primitivna in več kot vaška »organizacija« nočne službe v mestni elektrarni, kjer očitno še ne vedo, da danes Ljubljana ni več to, kar je bila pred 30 leti — dolga vas.

* Odlikovanje v državni službi. Za zaslu-ge na polju srednjega šolstva so odlikovani: Jeremija Živanovič, profesor višje pedagoške šole in predsednik profsorskega društva z redom sv. Save 2. razreda; Anton Koželj in dr. Pavel Brežnik, profesorja re-ali-ke v Ljubljani, oba z redom sv. Save 4. razreda.

* Upokojitev d. s. predsednika dr. Pape-ža. Podpisani je ukaz, s katerim sta upokoje-na dr. Oton Papež, predsednik deželne sodišča v Ljubljani, in Ljudevit Sova, svet. Stola sedmorice v Zagrebu, ker sta izpolnila svoja službena leta. Kralj je odlikoval dr. Papeža z redom Belega Orla.

* Imenovanje. Minister pravde je imeno-val notarja za Celje g. Frana Burgerja iz Rače, za Rače g. Rado Jereba iz Konjice, za Kostanjevico pa I. Jenka.

* Iz državne službe. Predsednik deželne-ge sodišča v Ljubljani dr. Oton Papež je na lastno prošnjo trajno upokojen ter pri tej priliki odlikovan z redom Belega Orla pete-ge razrede. — Za prosvetnega inspektorja pri velikem županu dubrovniške oblasti je imenovan Josip Čačin, direktor III. realne gimnazije v Ljubljani, Leonid Franc, direk-tor državnih železnic v poklju, je imenovan za rednega profesorja na tehniški visoki šo-li v Zagrebu. — Rudolf Serič, ravnatelj kaznišnice v Mariboru, je trajno upokojen.

* Za redni poslovni promet med Beogra-đom in Zemunom. Pod nadzorstvom stro-kovnjakov se vrše velika dela bagrovanja reke Donave pri Zemunu, da se na ta način omogoči redni parobrodni promet med Beo-gradom in Zemunom.

* Češkoslovaški dijak na potovanju po Jugoslaviji. Pod vodstvom treh profesorjev je prošle sobote prispela v Mostar skupina češkoslovaških dijakov iz Prage. Dijaki so na daljši turneji po naši državi, da si ogle-da-jo znamenitosti in pokrajske krasote.

* Kavčica za vagono odpravljena. Z od-redbo generalne direktorije državnih železnic je odpravljena kavčica za vagono pri nasled-njih podjetjih: pri rudnikih, pri podzemnih, ki trajo industrijski tir, pri podjetjih, ki potre-bujejo najmanj pet vagonov, pri trgovcih, katerim je direktorija priznala depozit za na-ročene vagona za stranke, ki naročajo va-gone za prekladanje z ladji ter za državne urade.

* Rezervni oficirji, ki so bili letos na več-ji ter so že ali pa še bodo vložili na pri-stojna vojaška oblastva prošnje glede ure-ditve smotnih vprašanj, naj nemudoma po-šljejo prepis prošnje na podpisani naslov. Nadalje se vsi ti rezervni oficirji naprošajo, da predložijo pododboru kratek opis vseh ne-skladnosti, kolikor so se dozajale ob pri-li-kah, ki so z večjo v zvezi. Urava podod-bora bo vse te podatke uredila ter z njimi podprla svojo akcijo za provedbo resolucij, ki so bile sprejete na izrednem zboru dne 15. septembra 1925. — Udrženje rezervnih oficirja i ratnika pododbor Ljubljana, (poštni predal).

* Popisovanje invalidov. Po odredbi mi-nistrstva za socialno politiko v Beogradu se vrše po celi Sloveniji popisovanje vojnih in-validov. Baje se vrši popisovanje v svrhu statističnih podatkov za bodoči invalidski zakon. Opozarjamo vse vojne invalide, da se pravočasno prijavijo. Ponekod vrše po-pisovanje občine po večini na srezka porja-varstva v glavnih mestih na magistrat. Ker je v nekaterih krajih zelo slabo objavljeno, naj invalidi opozore drug drugega, da kdo vsled nevednosti ne izgane. V nekaterih krajih se pojavlja razburjenje, ker oblasti pobirajo invalidske dokumente. Opozarjamo, da morajo invalidi svoje dokumente samo pokazati, nihče pa jih ne sme vzeti posebno invalidskih urverjen ne. — Izvršni odbor.

* Za pripravnik III. kategorije sodne stroke. Kakor znano je ministrski svet pod PP vlado sklenil za področje apelacijskih sodnij v Splitu in Ljubljani uredbo, s katero se po čl. 245 Zakona o čimovnikih predpisu-je pogoji za prestop zvančnikov v III. ka-tegorijo. Med temi pogoji je položitev izkapa

potom katerega ima kandidat dokazati, da razpolaga z običajnim znanjem potrebnim uradnikom te kategorije. Zdej je ministrstvo prosvete izdelalo pravila za tak izpit sodnih namestencev za prehod v III. kategorijo. Zahteve so jako umerjene. Taksa 140 Din. V kratkem bodo Pravila objavljena v »Služ-benih Novinah«.

* Zdraviliša za tuberkulozne v Jugoslaviji. Kakor poročajo sarajevski listi, je prispe-la tjakaj zastopnica angleškega »Rdečega križa« miss French, kateri je poverjena na-lo-ga, da ustanovi na Balkanu več zdravilišč za jetične otroke.

* Prvi sneg v Ljubljani. Snoči okrog 11. so začele padati med drobnim dežjem sne-žinke, ki so se pa seveda takoj stopile. Sne-žilo je kakor četrt ure. To je pač precejšnja redkost, da v naših krajih sneži že začet-kom jeseni. Kaj bo šele po zimi, če si bomo morali še sedaj potkati kožuhe in škornje!

* Zrele jagode in cvetje nam je iz Save poslala gospodična Marta Berdajs, z Bohinjske Beke pa tamkajšnji šolski upravitelj g. Vlado Mlekuz zbirko cvetja sadnih dreves na šolskem vrtu s pripombo, da je jablana imela le nekaj cvetov, češnja pa je od cvet-la vsa bela.

* Na naslov finančnih oblasti. Prejeli smo V nekaterih krajih, osobito na Sp. Štajer-skem (Braslovce, Ptuj i. dr.), se je v zad-njem času dogodilo, da finančni organi za-htevajo od občin in plakaterjev, da plakate opremijo s koleki po 40 Din. Pri tej priliki grozijo tudi, da bodo one, ki bi ravnali pro-ti temu, naznanili pristojni oblasti, kar ima za posledico občutne kazni (100 — 1000 in celo 7000 Din). Ker se glede zakona o tak-sah od novembra 1923. kolekujejo običajni reklamni lapaki, ki so nalepljeni ali nabiti po ulicah, samo po 10 para za komad, je smatrati gori navedeno postopanje finančnih organov ali za škano ali popolno ne-poznavanje službenih predpisov. Vsled te-ga apelirajo trgovci in prizadeti krogi na finančne oblasti, da podrejene organe teme-ljito podučijo o taksnih zakonih, ki so že 2 leti v veljavi.

* Redno zopet ordinira vsak dan od 9. do 11. in od 14. do 16. dr. Pavel Avramovič Aleksandrova cesta 7 (vhod iz Beethovno-ve ulice 9).

* Za vojne invalide. Kmetič zakonski par, če mogoče brez otrok, dobi zaposlenje na graščini proti primernemu plačilu v gotovini in deputatu. Zaposlenje je trajno, reflektira se le na ljudi neomadeževane preteklosti in trezne. Ponudbe invalidov je do konca tega meseca poslati na Udrženje vojnih in-validov. — Izvršni odbor v Ljubljani.

* Absolventi in absolventke gr. dvoraz-redne trgovske šole v Ljubljani letnika 1923 in 1924. se vabilo na sestanek, ki se bo vr-šil dne 3. oktobra ob 8. zvečer v salonu pri »Mraku« na Rimski cesti. Zadeva je važna, zato pridite vsi! — Skleptelji.

* Maturantom gimnazij in realk iz leta 1909! Samopodobi umilno so tovariši iz biv-še Štajerske, Koroške, Primorskega, Istre, Hrvaške, Dalmacije, Bosne, Hercegovine in kraljevine Srbije, s katerimi smo se leta 1900 prvič sestali v Zagrebu, dobrodošli pri slavljenu 25 letnice naše mature dne 6. oktobra 1925. na Bledu. Radi naročila skup-nega kosila za vsakega posameznika vabil, da se vsaj do 3. oktobra z dopisnico prijavi na naslov: Ljudevit Klobučič, okrajni glavar Ljubljana. Za ponatis tega vabila se prosi.

* Sportno (kolesarska) loterija Jugoslo-vske Matice. Zbranje te loterije, ki je bi-lo prvotno določeno za 30. t. m. je preneše-no in se vrši definitivno dne 20. decembra Jugoslovska Matica prosi vse, da vzame-jo to na znanje in da še v nadalje kupujejo srečke, ki so narodni pri vseh podružnicah Jugoslovske Matice v Sloveniji in vseh ljubljanskih trafikah. Tiskovni zadrugi in ljubljanski knjižarni v Ljubljani ter v pisarni Jugoslovske Matice, Selenburgova ulica št. 7/II.

* Učiteljsko društvo za kočevski okraj zboruje v soboto, dne 3. oktobra ob 10. dop v Kočevju v osnovni šoli. Na novo imeno-vani tovariši našega okraja, četudi se nma-te dekreta in ste neorganizirani, udeležite se zborovanja, da se spoznate. Pevci in pevke prinesite s seboj razposlane note. Zdravo!

* Proces proti odbornikom »Rdečeh pomo-čih« v Beogradu. Pred beograjskim kazenskim sodiščem se je vršila te dni glavna razprava proti odbornikom komunistične »Rdeče pomo-či«, ki so bili obtoženi, da so vodili komunistično propagando in prejeli v to svrhu denar iz Rusije. Na zatožni klopi so bili: profesorica Desanka Cvetković iz Beo-grada, Kamilo Horvath iz Zagreba, Ivan Vuk iz Ljubljane, Ivan Todorovič in Vlada-imir Mitlić iz Beograda. Sodišče je po dvo-dnevni razpravi vse obtožence opustilo vsake krivde z motivacijo, da so sicer v resnici dobivali iz inozemstva večjo svoto denarja, vendar pa ne za komunistično pro-pagando in nasilno porušenje obstoječega reda.

* Občinski uslužbeni v Sloveniji. Prejeli smo: Tudi vam je potrebna organizacija, ki bo ščitila Vaše interese in vam priborila boljši položaj. — Zveza namestencev avto-nomnih mest Slovenije vam je pripravljena pomagati iz začetnih težkoj pri organizira-nju. Prijavite se čimprej »Zvezi namestencev avtonomnih mest Slovenije« Maribor-magis-trat.

* Oblastveno koncesionirana krojna šola Židovska ulica št. 5, Ljubljana, je kon-čala s 13. t. m. krojni tečaj za krojne šiv-lje in nešivlje. Tečaj so obiskovali učenci iz cele Jugoslavije. Poučevali so se najna-vadnejši kroji (za deželo), kot najbolj kom-plicirani kroji angleške, francoske akade-

Svetovno znani balet „Schlagobers“

vidite v filmu »IGRAČKA PARIZA«

Danes v kinu »Dvor«

milje, koje član je lastnik g. F. Potočnik sam. Učenec so ob zaključku izrekli gospodu vodji kot njegovi cenjeni soprog, ki isto-časno poučuje praktično izrezavanje mode-lov, najlepše zahvalo. Istočasno je vodja te šole g. Potočnik imenovan članom Hr-vatskog Saveza obrtnikov in bode imela so-la svoje podružnice v Dubrovniku in Banja-luki. Prihodnji tečaj se prične s 1. okto-brom nakar opozarjamo krojače in šivilje in nešivlje.

* Krojna šola, Židovska 5 vpisuje krojače, šivilje in nešivlje še ta teden. Pričetek 1. oktobra. Izdelovanje krojev in krojni poduk potom pošte. 1901

* Posledice povodnj v Polhovem gradu se polagoma popravljajo. Električna razsvet-ljva zopet funkcijonira. Čez Gradaščico pa se gradi nov most iz železa in betona, ki bo lažje kljuboval eventualni povodnji.

* Krvava rodbinska drama se je odigrala te dni v hiši rodbine Luketić v Šabcu. V rodbini je vstajal prepir, ker se tašča in sna-ha nista razumeli. Vled prepira so sklenili, da si bodo imeti razdelili, kar se je te dni v navzočnosti župana tudi zgodilo. Po raz-delitvi pa je med člani rodbine zopet nastal prepir, ki se je krvavo končal. Sin starega Luketića in njegova žena sta napadla očeta ter ga s sekiro ubila.

* Vsled nepravilnosti ponesrečili. V Beo-gradu je preteklo soboto neki gimnazijalec kupoval pri puškarni naboje za svoj samo-kres. Nabasal je revolver kar v trgovini. Ravnal pa je pri tem tako nepravilno, da se je samokres sprožil in je krogla zadela diaka v trebuh. Uro pozneje je nesrečni di-ak umrl.

Pat in Patachon na rivieri pride v kino »Dvor«.

Iz Ljubljane

u— Dnevna blagajna Narodnega gledal-šča je odprta od danes dalje vsak dan od 10. do pol 1. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne. Uprava prosi, da si kupi občin-stvo vstopnice za predstave že pri dnevni blagajni ter se s tem izogne navalu pri ve-černi blagajni. Vstopnice za opero »Mrtve oči«, ki se poje v četrtek dne 1. oktobra, so od danes naprej v predprodaji pri dnevni blagajni.

Prvi vokalni koncert v letošnji sezoni prireditelj v ponedeljek, dne 5. oktobra t. l. v ve-liki dvorani »Uniona« pevsko društvo »Ljub-ljanski Zvon«. Vstopnice in besedila skladb v Matični knjižarni na Kongresnem trgu.

u— Vstopnice za slavnosti koncert pev-skega društva »Ljubljanski Zvon« dne 5. oktobra v Unionu, na katerem bo društveni zbor izvajal najnovejšo skladbo Emila Ada-miča, Stanka Premrla in Emila Komela so naprodaj v Matični knjižarni na Kongres-nem trgu. Zunanji gostje naj si jih blagovo-lijo rezervirati po dopisnici, ljubljansko pu-blika pa opozarjamo, da si jih preskrbi pra-vočasno.

u— Mladinska organizacija. Vse člane ljubljanske »Edinosti« ponovno opozarjamo, da se vrši danes obvezni članski sestanek, ki je jako važen za vse naše sekcije. One, ki mogoče niso prejeli vabil, ker so preme-njali svoje naslove, prosimo, naj se sestan-ka in društveni sobi Narodni dom 1. Istotako zanesljivo udeležijo.

u— Dramatični odsek Unije poziva vse svoje članstvo na važen sestanek, ki se vr-ši v četrtek dne 1. oktobra ob 8. uri zvečer v društveni sobi v Narodnem domu. Ude-ležba dolžnost! — Tajnik.

u— Kolo jugoslovenskih sester v Ljublja-ni bo imelo v četrtek dne 1. oktobra ob 16. uri redno odborovo sejo. 1903

u— Dilaške gospodinjke V četrtek pri- »Novem svetu« sestanek. 1904

u— Oglejte si dobrote tombole Sokola I. v naslednjih izlozbah: Gričar & Melič, Se-lenburgova ulica, I. C. Mayer, Stritarjeva ulica, Oleum, Mestni trg, Geršak, Kongresni trg in Mathlan, Dunajska cesta. Tombski listki se prodajajo po vseh ljubljanskih tra-fikah, komad 2 Din.

u— Opozarjamo na današnji razpis mest-nega magistrata ljubljanskega o volitvah v obrtno in vzlikčno sodišče v Ljubljani. 1899

u— Najnovejša lužna otroške in damske obleke, priporočila Kristofor-Bučar.

u— Školova vinska klet toči pristen dal-matinski mošt. 1881

u— Učne tečaje priredi Trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani tudi letos. Pričetek začetkom oktobra. Poučevalo se bo: srb-ohrvaščino, nemščino, italijanščino, knjigo-vodstvo, event. stenografijo. Knjigovodstvo se namerava poučevati posebej za začetni-ke trg. pomočnike in prodajalke. Prijave vsak dan od 6. do 7. ure zvečer v pisarni Gradišče 17, I. — Odbor. 1905

u— Plesni tečaj Trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani se otvori v soboto dne 3. oktobra. Prijave sprejema društvena pisarna (Gradišče 17, I.) vsak dan od 6. do 7. ure zvečer. — Odbor. 1906

u— Ne pozabite na obsežno vinsko trga-tev, ki jo priredi ljubljansko gasilno dru-stvo v nedeljo dne 4. oktobra v Mestnem domu. Kdor je posesti lansko vinsko trga-tev tega društva, jo gotovo obišče tudi le-tos ter prinese tudi svoje znanice s seboj, da se tudi oni navzljah smeha ter dobre vinske kapljice in izbornih jedi.

u— Zadruga krojačev, krojačice in sorod-nih obrtov v Ljubljani razglašala, da je za-družni damski odsek v uporabi zakona o za-

ščititi delavcev, ki določa 8 do 10-urni delovni čas po naravi in teži posla, sklenili, da se v njenem področju delovni čas za damsko krojaško stroko izza dne 1. oktobra podaljša od 8 na 9 ur dnevno. 1902

u— Kam pojdeš? Na »Vinsko trgatve«, ki jo priredi pevski odsek Gospodar, in izo-braz, društva za dvorski okraj v nedeljo dne 4. oktobra ob 5. uri popoldne v gostilni Novak na Rimski cesti 19. Poleg dobrega vinca in klobas se lahko zasučej z brliho viničarko, Ajd' z menoj!

u— Cestni hodniki. Pišejo nam: V zad-njem času se popravljajo stari in grade no-vi hodniki za pasante že po oddaljenih delih mesta, marsikateri hodniki v centru mesta in to v krajih, kjer se vrši stalno velik promet, pa so še vedno v škandaloznem stanju. Že davno se je uvidelo, kako važna za promet je Wolfova ulica ter so jo tudi po-pravili; isto se vrši sedaj na Kongresnem trgu, a zveza med obema je ostala nedo-taknjena. Ako je le mal naliiv, dobimo pred Slovensko Matico izpod vsake ploščice hod-nika umazano vodno prho, ki pomoči člove-ka do kolen. Skoraj je ni ploščice, ki bi bila dobro pritrjena. Enkrat se je že nekaj popravljalo, a brez uspeha. Skrajni čas je že, da se jih nadomesti z asfaltnim tlakom, isto velja tudi za razbite in kotanjaste plo-šče pri zvezi kino Matica do prehoda v Ži-dovsko ulico.

u— Umrl v Ljubljani. Včeraj so bili pri-javljeni sledeči smrtni slučaji: Marija Zale-tel, posestnikova novorojenka, poldrugo uro. — Marija Tavčar, kolarjeva žena, 63 let. — Fran Caharija, kamnosekov sin, 5 let. — Anton Zaletel, posestnikov novorojenec, 15 ur.

u— Policijske prijave. Od ponedeljka na-torek so bili prijavljeni policiji sledeči slu-čaji: 2 tatvini, 1 najdba kolesa sumljivega izvora, 1 vlom v cerkev, 1 telesna poškodba 1 prestopke ogrožanja osebne varnosti, 1 prestopke nedostojnega vedenja, 1 nezgoda, 4 prestopki kaljenja nočnega mira, 1 popad psa, 1 prestopke nošnje orožja brez dovo-ljenja, 10 prestopkov cestnega policijskega reda in 1 prestopke prekrščenja policijske ure.

u— Neprevidna vožnja. Vozeč s kolesom čez frančiškanski most po desni strani, se je zaletel v ponedeljek popoldne trgovski sluga Josip Perme v nasprotju vozečega stru-garja Antona Friškovec ter ga podrl na tla. Pri padcu je dobil Friškovec več poškodb na glavi in po rokah.

u— Nesreča. Na Poljanski cesti je povozil v nedeljo nepoznan voznik z enovprežnim vozom 6-letno Angelo Rojšek ter jo močno poškodoval na več delih telesa. Zadne čase se dogaja na ljubljanskih ulicah toliko ne-sreč, povzročenih po nepravilnosti voznikov, da nastaja prav živa potreba, da se take nepravilne prav eksperimentalno kaz-njuje.

u— Ukraden briljant. Iz pisarne podjetja »Material« na Dunjski cesti je bil ukraden uradnik Ivanu Kovaču iz obseka verižice žepne ure 2000 Din vreden brušen briljant. Tatvina je bila takoj prijavljena policiji, vendar storilec še ni izsleden.

u— Neznat tat. Iz čakalnice bolniške bla-gajne v Gradišči je nepoznan uzmovil od-nesel železniškemu delavcu Antonu Kobler-ju rjav dežni plašč in star dežnik, v skupni vrednosti 300 Din.

Iz Maribora

a— Pogreb Frana Dolničarja je pokazal, kako izredno priljubljen in spoštovan je bil umrl pri vsej mariborski slovenski javnosti. Poleg številne inteligence, zastopnikov na-rodnih društev in vsega Sokola so draga narodnega delavca spremlili na zadnji poti tudi mnogi prijatelji in znanci z dežele, od vseh krajev mariborske in ljubljanske obla-sti. Pevski zbor »Drave« je na pokopališču zapel pokojniku v zadnji podzav tuborno žalostinko. Številna plakajoča rodbina je vzbujala pri vsakomur globoko sočutje. Ma-ribor bo svojega prvega slovenskega kolo-dvorskega restavraterja težko pogrešal.

a— Alergo zdravnik dr. Wancmüllerja hoče včerajšnji »Slovenec« postaviti na gla-vo. Mi bi »Slovenčev« informatorja ob-vestili za enkrat samo na svoječasne obšir-ne članke »Učiteljskega Tovarša« o gosp. Wancmüllerju na Bregu pri Ptuj. Tam bo »Slovenčev« informator dobil najboljše in-formacije o slovenstvu prizadete rodbine. Kot slišimo, pa se bodo z zadevo še natan-jeje pečali na drugem mestu.

a— Telovadni tečaj. S prvim oktobrom pričetna dva telovadna tečaja in sicer za de-čo ob sredah in sobotah od 14. do 16. ure, za dame ob istih dneh od 18. do 19. ure. Obaja tečaja se bosta vršila v telovadnici šole v Cankarjevi ulici. 1897

a— Novi tečaj za strojepisje, slovensko in nemško stenografijo ter knjigovodstvo se začnejo na zasebnem učnem zavodu Ant. Rud. Legat v Mariboru dne 1. oktobra in trajajo štiri mesece. Vpisovanje in prospek-ti v trgovini s pisarniškimi stroji Ant. Rud. Legat & Co., Maribor, same Slovenske uli-ca 7, telefon 100. Nobene podružnice! 1796

a— Preselitev trgovine. S 1. oktobrom se preseli znana domača in solidna trgovina s papirjem g. Zlate Brišnik iz dosedanjih lo-kalov v Slovenski ulici 10 v hišo bivše An-glo banke na vozalu Slovenske in Gosposke ulice. Glej današnji oglas.

a— S predgovorjo so pričeli v nedeljo po mariborski okolici. Sedaj pobirajo gnilo in najzgodnejše vrste grozdja, kakor portu-galca, ki ga sicer oberejo ptuči in ose. Grozd je pa ni ravno sladko, pozne vrste pa so še celo kisle. Sicer pa je grozdje zelo lepo raz-vito, polno in doslej kljub precejšnemu de-ževju ne gnije prebudo. Vse pa je še odvis-no od kakovosti vremena prihodnjih 14 dni do Terezijinega. Ako bo sedaj suho in soln-čno, bo letina obilna in vino zelo dobro, kjer

POZOR!

Opozarjate se, da eden par nogavice z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato)

„ključ“

traja kakor štirje pari drugih. Kupite eden par in prepičljajte se. — Nogavice brez žiga „ključ“ so ponarejene. 93-a II

Gorenici!

Zakaj si delate nepotrebne stroške
Ljubljana niti Kranj
Vam ne nudi tako ugodne prilike za
nakup jesenskega in zimskega
manufakturnega blaga
kakor nova moderno urejena trgovina

Vinko Savnik-Radvilica
Dobro blago! Prepičljajte si! Niha cena!

Ostanke

českega in angleškega sukna za moške obleke, damske kostume in pišče po metr 2.50 do 3.20 dobite po neverjetno nizki ceni in sicer od

Din 250 nareli v razpoložljajnici
JOSIP IVANČIČ, Ljubljana,
Miklošičeva cesta št. 4.
(Nasproti frančiškanske cerkve)

Oglejte si izložbo! Prepičljajte se!

Največji sovražnik žensk

Je, kakor znano spreminjalajoče se vreme, kakor ga ima-
mo že skoraj nekaj dni, vedno manjšajoča se temperatura
škoduje polti ravnoloku, kakor istočasni učinek po dežju
in vetru v kožne tkanine vlijeva nečiste snovi. V takih
dneh je nujno potrebno obraz in vrat s priporočeno pa-
riško »Visagine Adeline Patti« najmanj dvakrat umiti, da
se lepota in mladostna svežost ohrani.
Steklenice za Din 30.— se dobi v vseh lekarnah, droge-
rijah, parfumerijah. Glavna zaloga za Jugoslavijo: Zagreb
Gajeva ulica 8.

„Voika“, čevlji so
najcenejši!
„Voika“ nogavice so
najprejnejše!
„Voika“ copate so
najprilejnejše!

„Voika“, Ljubljana, Krekov trg 10.

Prva slovenska učna knjiga
„Kako se naučim fotografirati“
je pravkar izšla!
Dobi se v vsaki knjižarni. Cena Din 9.—.

Damski plašči

najnovejših modelov, krasno blago, s kožuho-
vino ali brez se nedvomno dobijo najceneje
pri trditki

Fran Lukič pred škofijo.
Modni ševit plašč je od Din 450.— dalje
Velur plašči od Din 600.— dalje.

ni potolkia toča. Na mariborski trg prina-
šajo precej namiznega grozdja, vendar je
še vedno zelo drago. Tudi drugega sadja je
trg vedno poln. Jesenske breskve pa so ze-
lo poceni. Za 1 dinar jih dajo do 6 komad-
ov.

Iz Celja

e— Redni sestanek krajevne organizacije
SDS je danes ob pol 9. uri zvečer v klubo-
vi sobi Celjskega doma.

e— Eksplozija pri Pyroti. V tvornici pi-ro-tehničnih izdelkov »Pyrota« na Spodnji Hu-dinji pri Celju se je pripetila prejšnji teden mala eksplozija, ki bi mogla imeti velike po-sledice, ako bi lastnik g. Bova ne bil še pravi čas ognja zadušil. To se sedaj v krat-kem času že druga eksplozija. Vendar pa je objekt tako na samem in g. Bova v razpo-redu snovi in spravljanju izdelanega blaga tako previden, da se ne more nikoli zgoditi ne velika nesreča in ne znatnejša škoda.

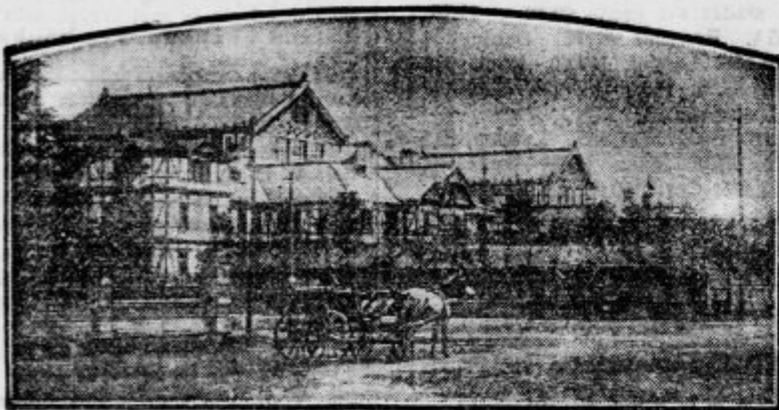
Iz Trbovelj

t— »Revolucijska svatba« v Sokolskem
gledališču. Otvoritvena predstava sezone
1925/26 je bila podana z velikim vtisom. Po
vsebinski je bila kakor nalašč za naše delav-
stvo. Dvorana je bila polna navzile dežev-
nemu vremenu in zaradi tega neznoznim
potom. Nove dekoracije, izdelane od tvr-
ke Japelj in drug so prave ličve. V nedeljo
11. oktobra sledi že druga predstava »Revi-
zora«, komedija v petih dejanjih.

t— Občni zbor trboveljskega obrtnega
društva. Občni zbor »Obrtnega društva Tr-
bovlje-Hrastnik-Dol v Trbovljah« se bo vr-
šil okoli 15. oktobra. Društvo poziva vse
svoje člane, da plačajo članarino še pred
občnim zborom in sicer v Hrastniku pod
predsedniku Avgustu Dolničku ali pa bla-
gajnici Genoveji Valterjevi. V Trbovljah
pa glavnemu blagajniku Tonetu Planincu
ali pa podblagajniku Slavkoti Puškariju. V
nasprotnem slučaju ne bodo imeli pristopa
na občni zbor s pravico glasovanja. Društvo
opozarja ob tej priliki na lepake za veliko
obratniško zborovanje v nedeljo 4. oktobra.

t— Nove učiteljske moči za srb-hrvaščino.
Za učiteljske srb-hrvaščine na vodenski
šoli je imenov

Iz življenja in sveta

Kako...
Zar uničil poslopje japonskega parlamenta. Ogenj so je zanetil v sosedni pravosodni palači dijaki, ki niso zadovoljni z novimi odredbami glede izpizov. Vseled močnega vetra se je požar razširil in uničil precejšen del poslopja v bližini parlamenta. Zgorelo je tudi uredniško

Nesreča ameriškega podmornika

Ameriška vojna mornarica je pretekli teden zopet utrpela veliko izgubo. Pred kakimi tremi tedni je zagrabil vihar veliki zrakoplov »Shenandoah« in ga razkral na dvoje, pri čemer se je ponesrečila skoraj vsa posadka. Po zrakoplovu je prišel sedaj na vrsto podmornik, o čigar usodi doslej še ni konkretnih poročil.

Kakih 20 milj. vzhodno od Rhode Islanda v Zedinjenih državah je zadel v petek zvečer parnik »City of Rome« ob podmornik »S 51«, ki se je takoj potopil. Po poročilu, ki ga je poslal poveljnik potniškega parnika kapitan Diehl svoji družbi, Ocean Steamship Company, je razvidno, da je podmornik prišel na površje morja brez luči in da jih je šele v zadnjem trenutku, ko je postalo trčenje neizogibno, prižgal, toda bilo je že prepozno. »City of Rome« je zadel podmornik pred poveljniškim mostom in napravil v jekleno ploščo veliko luknjo. »S 51« se je takoj napolnil z vodo in pogreznil.

Mornariško ministrstvo je nemudoma poslalo pomožne ladje na lice mesta, da bi dvignile ponesrečeni podmornik in morda še rešile posadko. Ko je vdrila voda v ladjo, je gotovo napolnila samo nekatere prostore, kar je seveda povzročilo, da je podmornik izginil pod vodo. Vendar morje ni moglo vdreti v vse prostore. Zato ni popolnoma izključeno, da je ostala posadka še nekaj ur pri življenju. Zraka ima podmornik seboj za poln dni, včasih celo več. Ministrstvo je poslalo na kraj nesreče tudi celo vrsto drugih podmornikov in tudi letala. Iz višine so letala kmalu zaznala ponesrečeni podmornik na dnu morja v globini kakih 40 metrov. Pod vodo so se takoj spustili potapljači, ki so ugotovili, da ima ponesrečena ladja normalno lego in stoji na gredlini in je le malo nagnjena na stran. Na drugi strani ima podmornik veliko luknjo. Potapljači so skušali stopiti s ponesrečeno posadko v zvezo, pa se jim je poskus ponesrečil. Zato tudi niso mogli dognati, ali je moštvo še živo. Trajalo bo več dni, preden bodo mogli ladjo dvigniti.

V ponesrečenem podmorniku je bilo 37 mož. Ko je »City of Rome« zadel vanj, je skočilo troje mož v morje, ki jih je parnik mogel rešiti. Ostalih 34 mož posadke se je pogreznilo na dno morja.

Katastrofa »S 51« je še povečala nezadovoljstvo proti mornariškemu ministrstvu, ki je že itak veliko, odkar se je ponesrečil zrakoplov »Shenandoah«. Javne obtožbe polkovnika Michella, ki je v listih očital vodstvu vojne mornarice Zedinjenih držav nesposobnost in neodpustljivo malomarnost, zlasti pa pretirano štedenje, ki gre tako daleč, da spravlja posadke v življenjsko nevarnost, so precej omajale stališče

državnega tajnika za mornarico Wilburja. Ta gospod skuša vedno znova kontrolirati izjave svojih podrejenih organov pred preiskovalno komisijo, ki jo je imenoval predsednik Coolidge in ki ima nalogo, da ugotovi prave vzroke nesreče zrakoplova. »New York Evening Sun«, ki sicer podpira vlado, sedaj javno zahteva, naj državni tajnik za mornarico Wilbur takoj odstopi.

O ponesrečenem ameriškem podmorniku doznavamo, da je bil šele pred kratkim zgrajen in da je imel 1500 ton. »S 51« je imel na krovu desetcentimeterski top in pet torpednih cev. Poveljnik je bil poročnik Rodney Ropson. Potapljači so položili pod podmornik močne verige. Poskusi, da bi dvignili ladjo, so se ponesrečili. Potapljači delajo noč in dan, da bi spravili »S 51« zopet na površje.

Ameriški banditi

Iz Newyorka poročajo o slučaju, ki bi pri nas vzbudil največjo senzacijo, kateri pa spada v Ameriki v vsakdanjo kriminalno kroniko. Borataš Harry Belford je bil strasten ljubitelj konjskega sporta in je stavil pri dirkah velike vsote na konje. Koncem prošlega tedna se je v avtomobilu odpravil na sprehod. Ko je avtomobil prišel v samotnem drevored, ga je prehitel drugi avto. Iz njega sta skočila dva elegantno oblečena mladeniča ter sta pozvala Belforda, naj prisede v njuno vozilo. Ker sta bila mlada človeka oborožena z revolverji in bodali, imajo moral Belford slediti brez odpora. Kmalu nato se je avtomobil izgubil v oblakih prahu.

Belfordova žena je sprva mislila, da gre za nedolžno šalo, kmalu pa se je prepričala, da je cela stvar prav resnega značaja. Millionarjevi svojci so bili v tem večjih skrbeh, ker je imel os tja »Avtomobil 000001 1925 12 2000« bili vtihi v njegovo skrinjo. Policija je začela preiskovati misteriozno začevo, čez dva dni pa je prejela obvestilo, da se bo milijonar vrnil domov v najkrajšem času. Obenem je bilo sporočeno Belfordovi ženi, da sta se dotična gospoda, katere sta vzela milijonaria s seboj, zmotila v osebi. In res, Belford se je čez par dni vrnil k svoji ženi. Še prej pa je naznanil policiji, da je moral izplačati svojim izsiljevalcem 30.000 dolarjev odkupnine. Zamočal je pa, kakšna sta bandita, ki sta ga odnehlala, ker sta mu mlada človeka najbrže zapretila, da ju ne sme izdati, sicer se mu prilepi še kaj hujšega.

V pričakovanju 2. oktobra.
Prvi dan znatne pocenitve oblačil pri
Drago Schwab, Ljubljana.

Umor profesorja Rosena

Zadeva umora prof. Rosena v Vratislavi na Nemškem je še vedno zavita v tajinstveno meglo. Kakor znano, je obdolžena tega umora Rosenova gospodinja Neumannova, kateri pa ni mogoče dokazati, da je ona izvršila zločin. Sedaj poročajo, da je nastopila v stvari tehtna izprememba. Preiskavo so raztegnili na tri delavce, katere je iztaknila berlinska policija. Tok preiskave se obrača sedaj proti tem delavcem, ki so jih na dan smrti profesorja Rosena videli v bližini njegove vile. Na te delavce so opozarjale že nekatere druge osebe, toda policija v Vratislavi si kljub temu ni mogla polasniti dogodka. V moru igra dalje važno vlogo neki gospod, ki se je peljal mimo vile v najetem avtomobilu. Te štiri osebe so po najnovejših raziskovanjih baje pravi morilci in Neumannova, katero so imeli doslej za zločinko, je s tem znatno razbremenjena. Zakonska Standke, o katerih je policija menila, da sta zapletena v afero, sta takisto izven sumnje umora ter bosta najbrže izpuščena na svobodo. Policija mrzlično nadaljuje preiskavo v novem pravcu in upa, da se ji sedaj posreči rešiti zagonetni umor prof. Rosena, ki je povzročil na Nemškem veliko razburjenja.

Mencia Karnicju pred porotniki

Te dni se vrši pred dunajsko poroto sodna razprava zoper Bolgarko Mencia Karnicju, ki je pred par meseci ustrelila v dunajskem Burghtheatru Makedonca Todorja Panico. Morilka je že delj časa bolna in leži v postelji. Njeno zdravstveno stanje ni baš povoljno, vendar se bo obravnava vseeno vršila, ker je ne želi samo obtoženka, ampak tudi oblastva. Obtoženko so prepeljali z vso previdnostjo iz sanatorija v sodno palačo. Tokrat ne sedi zločincev pred sodniki na zastožni klopi, ampak na mehkem naslonjalu.

Obtožbo, ki jo zastopa prvi državni pravnik dr. Schwartz, dolži Mencia Karnicju zločina zavratnega umora, ker je vedoma in hote ustrelila Todorja Panico v gledališču. Nadalje je obdolžena prestopka zoper življensko varnost, storjenega s tem, da je v gledališki loži ne glede na osebe, ki so bile s Panico v njej, oddala več strelcev in hudo ranila Jano Bogdanovo in Jekaterino Panico. Morilka je končno obtožena, da ni imela orožnega lista. Prestopek zoper varnost življenja je zakrivila Karnicju tudi s tem, da je s strelci v gledališču spravljala v nevarnost igralce, godbenike in gledalce.

Za to porotno razpravo je na Dunaju veliko zanimanje. Vsi nestrano pričakujejo, kako se bo glasil pravdorek porotnikov.

Burna sportna nedelja na Dunaju

V nedeljo se je vršila na Dunaju sportna tekma med španskimi in avstrijskimi nogometaši. Ta tekma je bila pravcati dogodek za Dunaj in je izpadla v korist španskih gostov. Bila je pa tudi edinstvena po naveličnosti na sportno igrišče. Če opoldne je bil ves Dunaj na nogah in je hitel proti igrišču Hohe Warte. Kdor se je hotel peljati drugam, ni mogel dobiti ne kočije, ne avtomobila. Cestna železnica je bila tako zasedena, da so se ljudje v pravem pomenu besede tepili za sedeže. Posebno mnogo občinstva, ki je hotelo videti španske nogometaše, je bilo iz dunajskih predmestij Rudolfsheima, Meidlinga in Hernalsa. Trampvaj so bili tako polni, da so na vseh straneh viseli celi grozdi ljudi. Vsak je hotel prisostvovati vsakdanji senzaciji.

Se huše kot na poti k igrišču, je bilo na tekmovališču samem. Okoli 70.000 Dunajčanov se je nateplo tja, da vidi kako bosta igrali špansko in dunajsko moštvo. Igrišče je bilo tako polno, da ni bilo več prostora tudi za tiste, ki so v zadnjem trenutku že dobili vstopnice. Zato je policija končno zaprla določne in zabranila vstop.

Toda baš sedaj je nastala prava opasnost. Občinstvo je na več mestih podiralo ograje ter je naskakovalo sportno igrišče. 200 poli-

cajev in sto rediteljev je skušalo vzdržati red, katerega pa ni bilo mogoče napraviti. Seveda se je pripetila pri tem navalu cela vrsta večjih in manjših nesreč, hladnokrvnosti občinstva pa gre hvala, da ni prišlo do hujšega, kar bi morali v tem slučaju tisoči in tisoči plačati z življenjem.

Letalska nesreča. V nedeljo se je dvignilo v Saganu v Nemški Šleziji več letalcev, ki so izvajali polete pred gledalci. Med drugimi avijatikami je bil tudi pilot Fritz Huar, ki se je spustil s padalom na tla. Aparat pa je odpovedal in letalec je strmoglavil iz višine 300 metrov na tla. Zlomil si je tilnik in bil na mestu mrtve. Zaradi nesreče so odpovedali nadaljnje polete.

Pisatelj »Žrtev« – 70letnik

«Le roi est mort, vive le roi!» Tako je v življenju — Te uvodne besede iz »Žrtev« so nam prišle na misel, ko smo se spomnili na pisatelja dria. Frana Zbašnjika, ki obhaja danes sedemdesetletnico rojstva. Ko se je »Tiskovna zadruga« v Ljubljani odločila za ponatis povesti »Žrtev«, menda ni mislila, da bo knjiga prišla med ljudi baš v času, ko bo njen avtor dopolnil sedmi in naložil osmi križ na svoje rame. Ampak tako se je zgodilo: in danes, ob Zbašnjikovi 70letnici, se nehote oziramo nazaj v dobo, ko je knjiga nastala, kar je bilo pred 25 leti. Zato je Zbašnjikova 70letnica tudi nekaj jubilej te povesti, ki je bila napisana pred enim četrtriletiem.

Zbašnjik je rodom iz Dolenje vasi pri Ribnici, kjer ga še danes poznajo pod imenom »Nežev Franc« Dr. Ivan Grafenauer ga uvršča v »Kratki zgodovini slovenskega slovstva« med pisatelje mirnejše smeri: poleg Finžgarja, Prelesnika, Milčinskega in njihove sodobnike. Postavil ga je prav, da sta Finžgar in Milčinski po letih mlajša od Zbašnjika, ki spada v njun krog le po času svojega literarnega dela.

Ko je Radivoj Poznik l. 1879. izdal »Slavjanski almanah«, je bil med njegovimi sodniki tudi Fran Zbašnjik; pričel je v njem pesmi »Pozdrav slovenskim dijakom« in »Triolet« ter novele »Medailon« pod psevdonimom Serafin. Kmalu nato je šel med pisatelje Mohorjeve družbe v Celovcu in je pisal zanj od l. 1893. do l. 1909. Izdal je povesti: Na krivih potih (Slovenske Večernice, 1893). Kdor ne uboga, ga tepe nadloga, Vas Kot (1896). Čujte in molite, da v skušnjavo ne padete (1894). Kako se je rani Smolnikar trimoglavosti odvalil (1898). Boj za pravico. Strašen božični večer (1898). Nehvaležen sin (1900). Bog ga je uslišal (1901). Miklova lipa (1903). Pisana mati itd., itd. Kmalu pa je pokazal, da umne več kot pisati le za priprosto ljudstvo. Postal je sodnik »Ljubljanskega Zvona« in »Slovana«, »Slovenke« in »Domačega prijatelja«. Obenem je vlagal spise v »Slovensko Matico«, ki ga je tiskala v Zabavni in Knezovi knjižnici.

Pisal je pod raznimi psevdonimi. Ko je Fr. Govčkar ocenjeval njegovo novelo »Lajnar«, izdano v VIII. zvezku Knezoze knjižnice, je povedal v »Ljubljanskem Zvonu« o Zbašnjiku to: »Pisatelj se brez poudarka skriva za vedno nove psevdonime. Prikrivanje, za- tefevanje je Dolianu že prešlo v kri. Bujnostni prizori in brutalnozdrave nature so mu simpatični. Doljana pristevamo med najspretnije in najljube- nješe domače literate.« Tako je pisal o naturalistu Zbašnjiku naturalist Govčkar, ki je vedel za Zbašnjikove psevdonime: Dolian, Jaljski, Fr. Dolinčan, Jos. Frančič, Fr. Strnad, Fr. Serafin, Malogrski in tako naprej. Sploh so naši naturalisti imeli navado skrivati se za druga imena. To sta delala oba glavna zastopnika te slovstvene struje pri nas: Zbašnjik in Govčkar.

Zbašnjik pa ni samo pisal povesti za Mohorjevo družbo. Slovensko Matico in za revije, marveč je tudi celo vrsto let urejeval »Ljubljanski Zvon«. Leta 1902. je Anton Aškerc odložil njegovo uredništvo; nasledil ga je dr. Fr. Zbašnjik. Bil mu je skrben voditelj celih sedem let in treba je odkrito priznati, da je Zvon v tem času napredoval. Med njegovimi sodniki srečamo poleg Zupančiča in

Pat in Patachon na rivieri

Pride v kino »Dvor«

× Povodenj na Kitajskem. Vseled dolgo- trajnega deževja zadnjih dni je naraslo vodovje zopet prediro nasipe reke Jangtse- kiana in poplavlilo velike pokrajine provin- ce Santung. Vseled zopetne povodenji je okrog dva milijona ljudi brez strehe.

× 40.000 let stara človeška lobanja. V kamnolomu v Ehrlingsdorfu pri Erfurtu v Nemčiji je našel preparator weimarskega muzeja v debeli plasti pepela človeško lo- banjo, ki jo je izročil kulturnozgodovinske- mu muzeju v Weimaru. Lobanjo cenijo na 40.000 let.

Cankarja tudi Aškerc in Tavčarja, Gregorčiča in Meška, Vladimirja Lev- stika in Golarja, Gradnika in Sorlija, Frana Valenčiča in Puglija, Etbina Kri- stana, Maistra - Vojanovja, Moleta-Spi- tignjeva, Grošlja in Derganca, Podlim- barskega, Petruško, Vido in Natašo. Adolfa Robido in Josipa Premka. Poza- biti ne smemo v tej skupini Zofke Kve- drove, dočim je Ivan Prijatelj skrbel po- sebno za študije iz ruske literature.

Poleg teh sodrušnikov je dr. Zbašnjik tudi sam pisal izvirno beletrijo. Najvaž- nejša je v tem oziru povest »Žrtev«, ki je izšla prvič l. 1901. Tri leta pozneje je sledilo »Prijateljstvo in ljubezen«, po- tem so še izšle novele: Stroji, Po istem tiru, Strup, Sodoma in druge. Znan je tudi v Slovenski Matici izišli roman preproste deklice »Iz viharja v za- vetje«.

Bistvo Zbašnjikovega pisateljstva je naturalizem, ki ga ne more zatajiti tudi tam, kjer se poskuša v simboliki. Snov za svoje povesti je pisatelj črpal vedno iz sodobnega življenja in jih je podaljal v zanimivi obliki. To mu je prineslo pri- devek zabavnega pisatelja, kar pa naj ne služi v podcenjevanje njegovih pi- sateljskih zmoglosti.

Dr. Zbašnjik je tudi intenzivno zasle- doval slovensko gledališko življenje, o katerem je poročal v Zvonu leta in leta. Pisatelj bodoče zgodovine našega gledališča bo našel pri njem dovolj infor- mativne snovi v tem oziru. Leta 1905. je objavil v isti reviji »Prizor iz Elizija ob odkritju Prešernovega spomenika«.

To je bežna skica Zbašnjikovega lite- rarnega dela. Pisateljevo življenje pa ima še drugo stran, namreč uradniško. Po gimnazijskih študijah v Ljubljani je vpisal jubilat na graško univerzo, kjer se je zbiral dijaštvo in družstvo »Triglav«. V družbi s poznejšim skrip- torjem licealne knjižnice L. Pintarjem je skušal Zbašnjik spraviti »Triglavane« v nov tir, na slovstveno pot. S pisateljem Kersnikom so to poskušali ter nekaj časa uspevali. Zabavi je bil tiste čase v »Triglavu« posvečen skromnejši del, jedro njegovih sporedov in debatnih večerov so tvorila literarna in znan- stvena predavanja. Leta 1882. je postal Zbašnjik konceptni praktikant pri de- želni vlad v Ljubljani. Eno leto pozne- je je bil premeščen v Kamnik, kjer si je radi svoje narodne odločnosti in napre- dosti nakopal sovraštvo svojega pred- stojnika. 1. januarja 1885. je prevzel uredništvo »Laibacherce« ter je postal pri listu pičlo leto dni. Potem so ga no- slali kot koncipista k glavarstvu v Po- stojno, iz Potojnice je šel v Kamnik, po- tem v Radovljico in slednjič je prišel v Ljubljano, kjer je postal ravnatelj de- želnih uradov. Na tem mestu je še da- nes.

Poleg tega, da je pisal za Mohorjevo družbo, Slovensko Matico, Ljubljanski Zvon in druge revije, je sodeloval Zba- šnik tudi pri slovenskih naprednih li- stih. Letos je priobčil po daljšem slov- stvenem odmoru nekaj feljtonov v »Ju- trtu«.

Zbašnjik je kot človek skromen in tili delavec. Tudi sedaj ob 70letnici je hza- zil željo, naj bi se o njem ne pisalo, a slovenska javnost ne more dopustiti, da bi ga prezrli. Njegovo življenje in delo je takšno, da je treba nani misliti s hvaležnostjo in spoštovanjem. Zba- šniku pa voščiti še »Na mnoga krepka leta!«

J. Bryl - Serbin:

Jedrkova Hapla in Antikrist

(Humoreska.)

V lepih, dobrih časih, ko je »naše Srb- stvo iz praha vstajalo«, ko so se naši dedji in naše babice ohranili kot dobri Srbi in se nih decu še ni vozila v ste- klenih vozčkih, niti no železnici v Draž- dane niti na kolesih na izlete v svet. ne, ko so naši stari in mladi Srbi raj- neš hodili, lepo polagoma, vestno in na- lačno skrbec za dom in gospodarstvo — takrat je živel v Stari Cyhelnici blizu Kukova postarna srbske tetka, ki se je bila od nekod iz sosence primožila v našo vas. Splošno so si rekali »Jedr- kova Hapla«, ker je bila vselej nje prva in zadnja beseda »moj jedrček sem, ah, moj jedrček tja« in »moj jedrček« spred in »moj jedrček« zad.

Ta - le Jedrkova Hapla vam je bila

*) »Naše Serbstvo« z proha stawa« se glasi naslov in prva vrstica priljub- ljene lužičko - srbske popevke, ki jo je leta 184. obelodanil evangelski župnik Michal Domaška (1820—97). Zlagal je večidel nabožne pesmi kakor »Zionske slovy« in dr. Bil je med ustanovniki Srbske Matice in dolgo časa urednik evangeliškega nabožnega časopisa »Missionskeho Pósla«.

skono tak čuden teluh ali original, ka- kor ralni »Jajčkov Andrej«. Ta vam je vedno in povsod samo pešice hodil in ne glede na to prišel daleč okoli po Sr- bih, čisto tudi med Nemce tu in tam, svoj živi dan na se ni niti enkrat peljal z železnico, niti ne v Draždane. Tam te baje imel brata — kakor so nam to po- vedale »Serbske Nowiny« — brata, ki si je bil nekoč od pokoinega Andreja izposodil petsto nemških griven ali mark. Jajčkov Andrej je prišel ponje peš — s palico in samokolnico, kajti navihani bratec mu je izplačal svoj dolg v samem drobižu. In ljubi naš Andrej- ček si je, ne bodi len, odpravil svoj za- klad iz prestolnice v Mali Volkov kar — na talgi. Bil vam je pravi pravcati samotar. Zakrpan je hodil v svetek in opek; in vendar je imel nekaj, kar bi mu danes zavidal marsikateri najimenit- nejši gospodek ali napihnjani gizdall- ček — čeden kupček denarja!

Taka žuđaška strina je bila tudi Jedr- kova Hapla. Zbirala in grabila je nepre- stano povsod vse skupaj, kar se je va- ljalo po potih, omejkih in stezicah: vsa- ko vejo, vsako paličico, vsako peresce, vsako travico, vsako zelišče, vsak ko- nopec, vsako vrstico, vsako pentljico — vse se ji je prilagalo, vse ji je hodilo v priklad za njeno drobno gospodar-

*) »Srbske Novine«, največji lužički dnevnik z 10.000 naročnikov. (Op. prel.)

stvo. In svoje težko zaslužene belice je kopičila v starih nogavicah in zaklepala imetje v staro poslikano skrinjo, ki jo je bila podedovala po babici.

Kakor je Jajčkov Andrej hodil s poti vsemu, kar bi se z »domom« gonilo in vozilo čez vse gore in dole, prav tako je tudi naša cyhelnška strina bežala pred vsem rogatim, krilatim, novotar- skim življenjem. V tistem času je bila zlasti človeška modrost iznašla prva kolesa ali bicikle, in svet je započel ko- lesariti. Vozili so se na starinskih dre- sinah, ki so imele spredaj jako veli- ko in zadaj prav majhno kolo. Ali naša mila Hapla ei poznala zgolj svoje ko- lesce pri kolovratu ali na pri svoji tački.

Bilo je nekda poleti. Stara Hapla je šla na njivico po boba. Tedaj se pripri- di bliskoma od samotana rebrnat velik možak — menda iz Kamjenca, ako ne še od kod dalje — na takem visokem kolesu. Na vso moč je gonil po praci strmim klancu preko Stare Cyhelnice: ena — dve, ena — dve! Hopsa! Izgu- bivši ravnotežje se valji vitez kolesar, kakor je dolg in širok, proti jarku pri vzvratih. Jedrkova Hapla gleda in gle- da, da bi si mogla oči izgledati: moža- kar prileti s kolesom ena — dve, ena —

*) Dresine so bile posebno priljub- ljene okoli l. 1818. Izumil jih je baden- ski inženjer in gozdar Drajs, ki je umrl l. 1851. (Op. prel.)

dve, ena — dve; kolo poskoči: hopsa! — v smeri proti grabi! beži, pada, in, mož se prekopicne čez glavo: hopsa! — Jedrček vendar! take komedije še cihelnški svet nikdar ni videl. — Vsa prestrašena teče ljuba Hapla po poti senoje v selo, kriči, vreče, kliče Boga tako in enako: »Ah, ti moj jedrček, ti moj jedrček, moj gospodič, pomagajte, dragi ljudje, hitite, tecite, to je sodni dan!« — v Cyhelnico se je pripeljal An- tikrist, ah, moj jedrček, da, da, Anti- krist, krilati, rogati, leteči Antikrist!

Na krik in vik so naše vaščanke urno skupaj. — »Kdo, kaj? Antikrist!« pre- plašeno vprašuje Novokova Lena.

Humpoškov Janezek se je pravkar na vrtu pred okni igral in tudi vso to bur- ko gledal: Veliko kolo, mabo kolesce, koščati možanec, ki gazji z nogama frifr — hopsa! Vse to skup dirja kri- žem kražem brbrbr — motoroge pri- kolesu mahedralo z »visokim« gospo- dom. Oj, joj, joj! in mahoma: hopsa, v jama! — Kaj takega je seveda tudi Ja- nezek privrkat ugledal. In sedaj lo- ucvre, kar se da, proti ženskam, ki so pritekale na Haplino kričanje, in se dere: »Mati, mati! Tam - le v grapi leži mož s kolesčki!«

A hitro se je razneslo, ko se je mož- na izkopal iz prerova in tiral svoje »sa- motečnice« proti Hrasticam, da to ni bil nikak Antikrist, ampak Vonječan Nieledec Boštian, ki je šel pred mnogo

leti med krojače, v Draždanal Nemcem dokaj let hlače krpal in s tem toliko novcev našil, da si je mogel kupiti tak- šno »mašino« — dresino. Sedaj se je pripeljal v Srbe na »visokem konju« in z velikim naslovom »Velociped-Agent«, kar se najrazumljiveje po srbsko pravi: »Knjez Nobel, fiks - nožkogar a wusko- čny dohrebjesopfezhlowumjetar.« (ali prosto po slovensko: Gospod Plemič, stalni tékavec in poskočni viarkpreko- ničkar). In naši dragi Hapla je gospod Nobel pokazal prvi poskus svoje modri- janščine. Jedrkova Hapla je morala po- tem zgodbo pogostoma pripovedovati in vselej je dostavila: »Dobro, da je oremil Bog vzel k sebi mojega Mihela, ta je bil tudi takšen lončarski petaj in uren tiček, in kdo vé, če ne bil tudi on kedaj popihal s takšno cizlo!«

Poslovenil A. D.
Dodatek, Jan Bryl - Serbin, rojen 1879., profesor, je študiral v Pragi, kjer je 1907. ustanovil s Cirilom Wjenko in z bratoma Francem in Jožefom Páto češkosrbsko društvo »Adolf Cerny«, in deloval potem v Moskvi, Koncem sve- tovine vojne se je vrnil domov in sode- loval pri narodnem gibanju v Lužici ter bil skupno s poslancom A. Barbm tudi v Parizu. Napisal je vrsto domorodnih črtic in prelagal iz češčine in ruščine. Sestavil je l. 1920. »Srbsko zgodovino v prošlosti in sedanjosti«.

Gospodarstvo

Pridelek pšenice in rži na severni poluti

Mednarodni poljedelski zavod v Rimu priobčuje novejšie cenitve o žetvi pšenice in rži na severni poluti.

Pridelek pšenice se ceni (v milijonih metrskih stotov; v oklepajih številke za leto 1924): v Evropi (21 držav) 260,6 (200,95); v Kanadi in Zedinjenih državah 296,7 (308,8); v Aziji (4 države) 99,2 (108,1); v Severni Afriki (4 države) 29,4 (23,2); v Rusiji 180,2 (103,9). Skupno torej 866,1 (744,9). Brez Rusije znaša pridelek pšenice 685,9 (641,0) napram 663,6 v povprečju let 1919—1923.

Samo v donavskih državah se ceni pridelek pšenice (v milijonih metrskih stotov; v oklepajih številke leta 1924): v Rumuniji 29,0 (19,2); v Jugoslaviji 22,4 (15,7); v Madžarski 18,1 (14,0); v Bolgariji 13,2 (7,7). Skupno torej 82,7 (56,6) napram 59,4 v povprečju let 1919—1923.

Žetev rži se ceni (v milijonih metrskih stotov; v oklepajih številke za leto 1924): v Evropi (19 držav) 208,3 (141,6); v Kanadi in Zedinjenih državah 17,7 (19,6); v Rusiji 208,4 (172,5). Skupno 433,9 (333,7). Brez Rusije znaša pridelek rži 225,5 (161,2) napram 189,9 v povprečju let 1919—1923.

Celokupni pridelek pšenice in rži severne polute ceni omenjeni zavod:

	1925	1924
Evropa	468,9	342,5
Kanada in Zed. države	313,9	328,4
Azija	99,2	108,1
Severna Afrika	29,1	23,2
Rusija	388,6	276,4
Skupno	1.300	1.078,6

Brez Rusije znaša celokupni pridelek pšenice in rži 911,4 napram 802,2 v letu 1924, in 853,3 milijona metrskih stotov v povprečju let 1919—1923.

Iz zgornje statistike vidimo, da je letošnji žetvi pridelek znatno večji kot lani in da je tudi večji kakor v povprečju let 1919—1923. Zato se skoro izključno, da bi cene znatneje porasle do naslednje žetve. Prav gotovo pa ne bodo dosegle tako izredno visokega nivoja kakor lani.

Hmelj

Nürnberg, 29. septembra. Miren promet. Neizpremenjeno. Cene čvrste. 120 bal prodanih.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (29. t. m.)
Notirale so: pšenica 77 do 78 kg za november-december 272,50, sremaka 76 kg, 247,50; oves, 2 vag. baški, Petrovaradin 177,50; turščica, 2 vag, 170; fižol, 2 vag., baški za oktober 220; moka, 8 vag., 410, 408, 415, 420, 360, 305, 260; otrobi v jutajih vrečah, 2 vag., baški 125, sremaki 160.

== Društvo kmetijskih strokovnjakov za Slovenijo ==
Slovenijo je imelo v prvi polovici meseca septembra v dvorani Kmetijske družbe v Ljubljani redni občni zbor. Zbor je bil v primeri s prejšnjimi leti mnogobrojno obiskan; od 148 članov se ga je udeležilo preko 70 tovaršev iz vseh delov Slovenije. Zborovanje je vodil društveni predsednik tovarš. inž. Zidanšek; prvi je zastopal tudi Društvo gospodarstvenikov in žemarskih činovnikov kraljevine SHS v Osijeku. Razprave so trajale polnoči 7 ur. Poročilo odbora o delovanju društva je bilo soglasno in z odobravanjem sprejeto. Druge razprave so bile čisto stvarne in strokovne značaja, vendar skozaj aktualne in stvarne; storjeni sklepi se izvajajo. Stanovska emancipacija, zaščita in boljše priznanje našega dela, organizatorični dvig naših vrst ter nastojanje, da so kmetijska stroka kar najbolj napredni, to bi bil v glavnih potezih odsev letošnjega, gotovo uspešnejšega dela skupščine. Visoki cilj in namen društva pa bo mogoče doseči seveda le tedaj, če bo vsak absoluten kmetijski človek, bodisi žetev, srednje ali visoke, v naših vrstah. Zato govorijo moralni in materialni razlogi. Pa tudi prijatelji našega stanu so dobrodošli kot podporni člani. Članarina znaša 25 Din za redne, 10 Din za podporne in 250 Din za ustanovne člane. Društvo ima svoj točasn sedež v Mariboru (srednja vinarstva in sadjarska šola). Pristopne prijave (opremljene s potrebnimi osebnimi podatki) ter članarino sprejema odbor, ki razpolaga na zahtevo tudi polnočnice. Spremenjena pravila se bodo mogla dobiti šele po natisku tovarš. ki se obračajo na društvo v raznih zadevah in žele odgovora, naj prilagajajo vselej nortu v znakmah.

== Nova unificirana železniška tarifa ==
Kakor je znano, bodo s 1. oktobrom t. l. razveljavljene vse dosedanje tovarniške tarife in se bo na vseh progah Jugoslavije uvedlo novo enotno blagovno tarifarino. Z novo tarifo so ukinjene takozvane lomilne tarife, s čimer je doseženo znižanje za okrog 25%. Tarifa za navadno brzovalno blago je znižana za okrog 60%.

== Leksikon trgovskega in gospodarskega blaga ==
Prosvetna nakladna zadruga s. o. l. v Zagrebu, ki je izdala več potrebnih knjig, izda v kratkem prvi Leksikon trgovskega in gospodarskega blaga v našem jeziku. Razen drugih knjig, potrebnih vsakomur, ki želi danes z uspehom delovati na gospodarskem polju, je blagovni leksikon eno najpomembnejših del za trgovce, gospodarje in obrtnike, pa tudi za dijake trgovskih, tehničnih in drugih strokovnih šol, v katerih se poučuje blagovnanstvo. V blagovnem leksikonu niso našteje samo posebnosti vseh vrst blaga, ampak tudi njihovo proizvajanje, nabavni viri in tržišča ter carinske uzoce,

tako da more ta knjiga izborni služiti tudi carinskim uradnikom, ki najdejo v njej vse blago, navedeno po abecednem redu. Knjigo je spisal sodni izvedenec prof. Mitutin Urbani, magoletni profesor trgovske akademije in višje gospodarske šole. Knjiga obsega 7 pol po dva stolpca na vsaki strani in stane Din 70. Naroča se pri Prosvetni nakladni zadrugi s. o. l. v Zagrebu, Gunduličeva ulica 24.

== Hitro naraščanje cen svila ==
Tekom zadnjih šest tednov so se dvignile cene svilov svila v Franciji za 30 odstotkov, cene gotovi svila pa za 15—20 odstotkov.

== Izvoz lesa s Sušaka in z Reke ==
V prvih petih mesecih t. l. se je izvozilo iz reškega pristanišča 66.397 ton in iz suškega pristanišča 78.450 ton lesa. V enakem času prošlega leta se je izvozilo z Reke 25.513 ton, s Sušaka pa le 10.900 ton.

== Nove rumunske novčanice ==
Iz Bukarešte poročajo, da so bile 15. t. m. dane v promet nove rumunske novčanice po 500 lejev. Nove novčanice so večje in boljše izdelane kakor prejšnje, ki so se dale precej lahko ponarediti.

== Nova prometovna ležišča v Češkoslovaški ==
V bližini Kamenice v izhodnem delu Slovaške je poveljeni, ki je nastopila zadnje dni, razkrala nova ležišča premoga. Ker obstoji upanje, da se bo izplačalo izkoriščanje ležišč, se je osnovala posebna družba za izvedbo pripravilnih in preiskovalnih del na tem terenu.

== Češkoslovaški izvoz v avgustu ==
je znašal vrednost 1338 milijonov Kč napram 1111 milijonov Kč v enakem času prošlega leta. V primeru z julijem t. l. je nazadovol izvoz za 130 milijonov Kč. V prvih osmih mesecih t. l. je dosegel izvoz 11.735 milijonov napram 10.254 milijonov Kč v enakem času prošlega leta. Napredek izvoza je torej napram lani znaten. Izvozilo se je v avgustu največ bombazevega in volnovega blaga, lesa, premoga, stekla, sladkorja, železa, usnja itd. Največji izvoz v avgustu je bil v Nemčijo, potem v Avstrijo, Madžarsko, Anglijo, Jugoslavijo, Rumunijo, Poljsko in druge države. Izvoz v Jugoslavijo je dosegel svoto 70 milijonov Kč in je bil za 7 milijonov Kč večji kakor v istem mesecu lanskega leta.

== Prodnikla premoga v Avstriji ==
L. 1924. V l. 1924. je bilo v Avstriji v obratu 77 premogovnikov rjava premoga, ki so producirali okrog 2,79 milijona ton, to je za nad 100.000 ton več kakor l. 1923. Največ to je 56,8%, se je izkopal na Štajerskem. Potem sledita Gornja Avstrijska in Gradišanska. Majhno produkco imajo Niška Avstrijska, Koroška Tirolska in Vorarlberg. Vorarlberg je produciral komaj 82 ton. Črna premoga pa se je lani izkopal samo 171.959 ton (Niška in Gornja Avstrijska).

== Izvoz premoga iz Poljske ==
je znašal v avgustu 484.000 ton to je za 72.000 ton več kakor v juliju. Največ premoga se je izvozilo v Avstrijo, Češkoslovaško, Madžarsko in Italijo, manjše količine pa v Rumunijo, Švico in via Gdansek.

== Sanacija poljskih bank ==
Kakor poročajo poljski listi, je zaradi finančne krize, ki je bila povzročena po nazadovanju zlatnika, prišlo več poljskih bank v težkočo. Banka za trgovino in industrijo v Varšavi in Trgovinska banka v Poznani sta postavljene pod poslovno nadzorstvo, kar je med klientske raznih bank povzročilo razburjenje. Pretirane govorice so mestoma povzročile celo pravcati run. Finančni minister je zato postavil kreditni odbor, ki naj bi pri sanaciji pomagal bankam, ki so prišle v težkočo. Kreditnemu odboru so stavljeni na razpolago znatni zneski.

== Ustanovitev mednarodne kmetijske organizacije ==
V Bernu se je dne 29. avgusta konferenca kmetijskih organizacij iz Italije, Švice, Avstrije, Madžarske, Jugoslavije, Francije, Nemčije, Nizozemske, Češkoslovaške, Poljske, Estonije, Letonske, Finske in Zedinjenih držav. Na konferenci se je sklenilo ustanovitev Mednarodne kmetijske organizacije. Dalje se je sklenilo, da se organizacijam vseh držav predloži načrt statuta za mednarodno konferenco, ki se bo vršila l. 1926. v Rimu.

== Mednarodni jesenski velesejem v Frankfurtu ==
ob Menji se bo vršil od 4. do 7. oktobra t. l. Na njem bosta med drugim zlasti dobro zastopani tekstilna in avtomobilna industrija. Prostor za razstavo tekstilnega blaga obsega 16.000 m². V avtomobilnem oddelku bodo razstavile vse vodilne svetovne tvrdke, med drugimi Ford, Rolls-Royce, Hispano Suiza, Steyr, Rochet-Schneider, Georges Irat in druge. Na sejem bo vozil iz Münchena poseben vlak dne 3. oktobra ob 23.02, ki pride v Frankfurt 4. oktobra ob 8.20. Vsa potašila glede tega sejma dale brezplačno tvrdka Milinković & Co, Ljubljana, Prešernova ulica 7.

== Anglija uvaža rusko žito ==
Kakor poročajo iz Moskve, je Angleško-ruska izvozna družba kupila v Rusiji pol milijona ton pšenice in ječmena. Po ruskih statističnih podatkih bo izvozni prebitek Rusije letos precešen.

== Francija želi tesnejše trgovinske odnose s Češkoslovaško ==
V Pragi je imel te dni šef češkoslovaško-poljske sekcije za zunanjo trgovino pri trgovinskem ministrstvu v Parizu Douarcho predavanje o vprašanju trgovinskih odnosov med Francijo in Češkoslovaško. Francozi so mišljenja, da češkoslovaški uvoz francoskih proizvodov (vino), potem svilenega blaga in luksuznih predmetov za dnevno potrebo, ni v sorazmerju s teoretičnimi težnjami gospodarskih činiteljev tako v Franciji kakor v Češkoslovaški. Predavatelj je poudarjal na pr., da pri velikem uvozu inozemske moke v Češkoslovaško alzacijski mlini, ki so prvovrstni, figurirajo z zelo neznatnimi količinami. Ob koncu je govornik naglasil, kako je neobhodno potrebno, da se gospodarski krogi medsebojno upoznajo ne samo očiščeno in teoretično, temveč tudi s prepotovanjem na eni strani Francijo, na drugi Češkoslovaško,

da se na ta način omogočijo čim tesnejši trgovinski odnosi in posli med obema državama.

== Mednarodno delniško pravo ==
Society of Comparative Jurisprudence and Political Economy v Londonu je pozvala angleško vlado, naj pri Zvezi narodov stavi predlog za izdelavo mednarodnega delniškega prava.

== Težkoče pri oddaji reparacijskega premoga v Belgiji ==
Težkoče, ki jih ima komisija za razdeljevanje premoga z reparacijskim premogom iz Nemčije, so tako velike, da ji je skoro nemogoče ves reparacijski premog plasirati. Položaj pa se je še poslabšal, ko so bili belgijski premogovniki zaradi preko 8 tednov trajajoče stavke primorani, da so znižali svoje prodajne cene in so te padle pod prodajno ceno komisije za razdeljevanje premoga. Zato je omenjena komisija morala če ni hotela, da drželi velikega množice na zalogi, oddajati premog tudi z izgubo. Belgijski finančni minister, o stvari interpelliran, je dal naslednjo izjavo: »Res je, da se mora nemški predlog, ki prihaja v Belgijo na račun reparacij, prodajati za ceno, pri kateri izgubila vlada denar. Težkoče ne morem reči, kako visok je ta izpadek, ker obračunava komisija za razdeljevanje premoga z nemško vlado šele v daljših intervalih. Presejani maslini premog se oddaja v Belgiji za ceno 122,71 belgijskih frankov na tono. Ta premog se v Belgiji prodaja po 102 belz. franka za tono. Pred kratkim pa se je cena znižala še za 5 frankov na tono, ker bi drugače bilo sploh nemogoče nakopiti množice premoga spraviti na trg.«

Borze

29. septembra.

LJUBLJANA. (Prve številke povpraševala družbe ponudbe in v oklepajih kupciški zaključki.) Vrednote: investicijsko posojilo 85—95, Voja škoda 378—390, zastavni listi Kraljeve deželne banke 20—25, kom. zadolžnice Kraljeve deželne banke 20—25; Celjska posejilnica 201—202, (201), Ljubljanska kreditna 220—240, Merkantila 100—104, Pradediona 1021—1040, Kreditni zavod 175—185; Stroine 122—0, Trbovlje 260—370, Vevče 130—0, Nihaj 38—40, Stavbna 165—180. — Blago: les: bukovji plohi 35, 45, 55, 70 mm, 2,25—4,50 m, fco meja trans. 550—0; hrastovi hlodi, od 30 cm napr., l. in II. vrste fco naklad, post., 0—480; bukovje ogelje praška, fco Ljubljana, 2. vagona 19—19, (19) bukovja drva suha, 1 m dolž., fco nakl. post. 3 vagoni 17,50—17,50, (17,50); poljski pridelek: pšenica domača, fco Ljubljana 25—0; turščica sremaka, par Ljubljana 0—216, v storžih, par. slav. post., 0—75; fižol, prepelčar, fco Ljubljana, ribičan, fco Ljubljana 300—0, mandolan, fco Ljubljana 260.

ZAGREB. Z ozirom na nespremenjeno stanje dinarja v Curihu, ki je davi beležil povprečno 9,195, je kazalo tudi današnje devizno tržišče nespremenjeno tendenco. Poslovalo se je na bazi 9,185 in so tudi tečajni tujih deviz v glavnem obdržali višino prejšnjega tedna. Spremenila se je le deviza na Italijo, ki je začela zaradi mednarodnega oslabljenja turzi pri nas padati, pa je proti koncu borze zopet porasla za eno točko. Blaga je bilo na tržišču dovolj in tudi Narodna banka je nastopila s ponudbami pri vseh devizah. Povpraševanje je bilo precej veliko, vsled tega je bil tudi promet večji. Od poednih deviz jih je bilo prodanih na London 14.250, Newyork 101.400, Praga 751.000, Trst 1.211.000 in Curih 200.000. Skupni promet je znašal 19,5 milijonov dinarjev. — Notirale so devize: Amsterdam 2256—2276, Dunaj 790,25—800,25, Berlin 1336,70—1346,70, Budimpešta 0,0786—0,0796, Italija, izplačilo 227,36—229,76, London, izplačilo 272,29—274,28, Newyork ček 56,05—56,65, Pariz 265—269, Bukarešta 28—29, Praga 166,25—168,25, Švica 1080—1093, ček 1084,50—1092,50, valute: dolarji 55,30—55,90, francoski franki 270—0, marke 1320—1330; efekti: Litorale 0—60, Trgo 11—0, Ekskomptna 135—136, Kreditna Zagreb 135—138, Hipo 73—74, Jugo 112,50—113, Ljub. Mednarodna 70—0, Narodna banka 0—5000; ljanska kreditna 225—0, Pradediona 1000—1010, Slavenska 50—51, Srpska 144—146, Eksploatacija 51—55, Drava 0—260, Dubrovačka 670, Sečerana, Osljek 540—545, Isis 66—0, Narodna 0—25, Nihaj 38—42, Gutmann 450—460, Slavski 140—150, Slavonija 53—54, Trbovlje 360—365, Union 450, Vagon 90, Vevče 120—0; 7% inv. posojilo 86, 4%, agrarne obveznice 53, Voja škoda 378—381, za oktober 384—387.

BEOGRAD. Promet srednji. Večjih sprememb ni bilo, le deviza na Italijo je nekoliko padla. Notirale so devize: Dunaj 794—795, Berlin 1342—1344, Budimpešta 0,0790—0,0792, Bukarešta 26,75—27,25, Italija 229—229,50, London 273—273,15, Newyork 56,225—56,25, Pariz 266—267,25, Praga 167,25—167,25, Švica 1087,50—1088,50.

CURIH. Beograd 9,20, Berlin 1,2330, Newyork 518,10, London 25,09, Pariz 24,50, Milan 21,02, Praga 15,35, Budimpešta 0,007250, Bukarešta 2,50, Varšava 85, Dunaj 73,15, Sofija 3,775.

TRST: efekti: obligacije Julijske Kralje 6840, Živnostenske 269, Assicurazione Generali 6410, Rijnione Adriatica A 3150, Rijnione Adriatica B 3050, Cosulich 279, Dalmacija 268, Libera Triesteina 300, Lloyd 1500, Oceania 168, Triplicoin 380, Dalmacija cement 630, Split cement 465,50, Krka 329; devize: Beograd 43,40—43,80, Dunaj 340—355, Budimpešta 0,0335—0,0350, Praga 72,50—73,25, Bukarešta 11,50—12, Pariz 116—116,75, London 119—119,40, Newyork 24,50—24,70, Curih 472—477; valute: dinarji 43—43,75, 20 zlatih fran kov 93—96, zlata lira 474,16.

DUNAJ. Beograd 12,5425—12,5825, Berlin 168,27—168,77, Budimpešta 99,30—99,80, Bukarešta 3,3835—3,4025, London 34,2350 do 34,3350, Milan 28,64—28,76, Newyork 706,75—709,25, Pariz 33,42—33,58, Praga

20,9350—21,0150, Sofija 5,1425—5,1825, Varšava 115,75—116,25, Curih 136,45 do 136,95; dinarji 12,52—12,58, dolarji 710,50 do 714,50, marke 168—168,60, francoski franki 33,40—33,70, lire 28,57—28,77, zloti 114,50—115,50, češke krome 20,9150 do 21,0350, madžarske krome 99,50—99,90.

PRAGA. Beograd 60,175, Berlin 804,25, Curih 652,50, London 163,50, Milan 137,50, Newyork 33,75, Pariz 159,625, Budimpešta 4,6675, Dunaj 477,50.

BERLIN. Beograd 7,435, London 20,316, Newyork 4,195, Milan 17,03, Pariz 19,87, Praga 12,425, Curih 80,96, Dunaj 59,20.

Sport

Službene objave LNP.

(Seja u. o. z dne 25. IX. 1925.)

Pripozna se pokal LNP. na podlagi sodniških poročil in izjav delegata ISSK. Maribor, ISSK. Mariboru, s čimer se ukinje sklep zadnje seje u. o. S tem se pripozna pokalno prvenstvo LNP. za leto 1924/25 ISSK. Maribor.

Vzame se na znanje dopis g. Hvalenca, Maribor in S. K. Mura, M. Sobota z dne 22. t. m.

Na dopis SK. Ilirije z dne 25. t. m. se odgovori pismenim potom. V ostalem se po trdi sklep p. o.

Vzame se na znanje dopis MO. v Celju št. 104 z dne 15. t. m. V pogledu obračuna tekme za olimp. fond se odgovori pismenim potom. Vzame se na znanje novi odbor MO. v Celju (predsednik g. Wagner J., tajnik g. Krušnik.)

Vzame se na znanje dopis SK. Svobode, Ljubljana, v katerem javlja svoj novi odbor (predsednik g. I. Kosce, tajnik g. Falatov). Vzame se na znanje dopis ISSK. Maribor št. 2/25 z dne 11. t. m.

Dovoljuje se igranje v prijateljskih in mednarodnih tekmah v smislu § 10 spl. pr. JNS igr. Justu Hreščak (TSK. Merkur) in E. Uršič (ASK. Primorje).

Vzame se na znanje dopis JNS št. 1015, 25/25 z dne 22. t. m., v katerem sporoča, da se glasi kratica za brzojavni naslov: Jugo-football. Sporoča se klubom LNP., da je izšel Album nogometnih klubov Jugoslavije, ki se narača pri: Zvonu, pučki nakladni i tiskovni zavod, Zagreb, Hatzova 12. Izvod stane 75 Din. Priporoča se klubom, da si naroče omenjeni album. Pri navajaj najmanj od 5 izvodov dobe 10 odst. popusta.

Vzame se na znanje dopis ZSK. Hermes z dne 22. t. m., v katerem javlja izključitev svojega člana A. Klančnika. Dopis se dostavi JNS.

Vzame se na znanje dopis ASK. Primorje z dne 25. in 23. t. m., v katerem poslednjem javlja, da prireditelji lahkoatletske sekcije ob priliki proslave klubove pešletnice večji nacionalni miting. Pozivljajo se ostali ljubljanski klubi, da po možnosti ne prireajo ta dan nobenih nogom. tekem.

Vzame se na znanje dopis JNS o zaključkih redne gl. skupščine, ki se je vršila dne 13. t. m. v Zagrebu in o sklepih seje u. o. JNS z dne 18. t. m. Tajnik I.

Službene objave LHP.

(Iz seje upr. odb. dne 24. IX. 1925.)

Vsi klubi, člani ljubljanskega hazenskega podsaveza se opozarjajo, da mora klub, ki sklene tekmo in na čigar prostoru se ista odigra, poslati LHP s prijavo obnem prijavljeno, ker se prijave brez prijavnine ne bodo upoštevale.

Čitajo se za ASK Primorje z dnem 17. IX. t. l. Marija Kršič, z dnem 24. IX. Vera Pirc; za S. K. Ilirijo: 24. IX. Rozi Rihar, Sonja Ferjančič, Vanda Traun.

Verificirane so s pravom nastopa 20. VII. za TKD. Atena: Miroslava Doberlet, Herman Jordan; za S. K. Ilirijo: Milena Privšek, Sonja Jermol, Lydy Erber, Mary Schweiger, Erna Schweiger; za S. K. Mura, Murska Sobota: Katarina Kardoš, Helena Paučič, Elizabeta Faschinger, Irna Bač, Elizabeta Jonaš, Piroška Kardoš, Ana Cvetko, Elizabeta Osterer, Gini Nemeš, Olga Cvetko, Marija Pohjš, Marija Pinter, Elizabeta Hoyer, Gabi Kardoš, Didis Györy.

Prihodnja seja danes, dne 30. t. m. ob 20. uri v »Emonu«. — Tajnica.

Službeno iz LNP. V petek, dne 2. X., ob 20. seje u. o., h kateri se pozivljajo vsi funkcionarji LNP. Kraj se objavi naknadno. V četrtek dne 1. X. se vrši v salonu restavracije »Pri Roži« sestanek, katerega se morajo udeležiti vsi ljubljanski klubi po svojem delegatu, kapetani vseh moštev in načelniki nogom. sekcij. — Tajnik I.

LLAP. Tehniški odbor. Danes ob 18.30 uri seja tehniškega odbora v kavarni Emona. — Načelnik.

Tenis turnir za prvenstvo Slovenije je bil dovršen v nedeljo dopoldne. Igrani so bili trije finali, katerih rezultati so sledeči: mixed gđ. Šepetavec. Kmet proti gđ. Kosler. Dacar 2 : 6, 6 : 2, 6 : 2. Prvi set ni pokazal nič posebnega, razen lepših servisov gđ. Koslerjeve. Najboljši je bil drugi set, ko je g. Kmet pokazal zelo lepo in premišljeno igro. Iznemadil je nekoliko

Slovenski biografski leksikon

Izide v 6 zvezkih do konca 1926. Naročniki celega leksikona plačajo ali 500 Din takoj ali Din 90 za posamezni zvezek. Naročila sprejema in oddaja že prvi zvezek založnica Zadruga gospodarska banka v Ljubljani in nene podružnice.

damski single gđ. Šepetavec proti gđ. Kosler 6 : 2, 6 : 2. Dasi je imela gđ. Kosler jeva zelo ostro igro s posebno lepimi servisi, je morala prepustiti prvo mesto bolj previdno igrajoči gđ. Šepetavec, ki si je v letošnji sezoni pridobil dober formid drive in dobro plasiranje. Najzanimivejša točka je bil finale v singlu za gđ. spode (best of five) g. Bleiweis proti g. Kmetu 6 : 3, 7 : 5, 6 : 3. Igra je bila zelo ostro od obeh strani, posebno v prvem setu, ko je bilo nekaj zelo lepih in dolgih žog. V drugem setu je bila borba zelo napeta; Kmet je vodil že s 5 : 2, tu pa se je Bleiweis zopet povzpela ter izenačil in dobil set s 7 : 5; v tretjem setu je igra popustila; g. Kmet je bil očitno deprimiran vsled izgube drugega seta in Bleiweis je lahko pritegnil tudi ta set nase. Igra med obema je trajala baš eno uro. Zelo lepi so bili Kmetovi drivi ter njegovi voljei. Bleiweis ima lep, toda nesiguren prvi servis; napravil je devet double-faultov (Kmet samo šest); izmed šestih smashov je poslal štiri v mrežo; izredno lepi so pa njegovi back-hand drivi. Sploh je on zelo ambiciozen igralec, ki mu pa manjka še mnogo sigurnosti in fines. Turnir je s tem zaključen in je pokazal lep napredek napram lani skemu letu; obžalovati je le, da so se topot abscturirali mariborski igralci.

Tennis

Kako je Amerika zadnjih šest let zmagovala. Nekaj števil.

Kakor smo v našem listu že omenili, so bile srečne posebnosti »večno potujočega« Davlovega pokala dozdaj le tri države: Amerika, Avstralija in Anglija. V poslednjih letih pa je med vsemi dominirala Amerika in tudi letos ji je gladko uspelo premagati Francijo, najmočnejšo zastopnico tenisa v Evropi. V zadnjih šestih letih je Amerika izgubila od tridesetih finalnih iger le dve: en single in en double. Razmerje setov je 86 : 25 za Ameriko. V naslednjem prinašamo rezultate vseh iger, ki jih je igrala Unija od leta 1920 do 1925 za posest Davis-cupa.

1920: Amerika—Avstralija 5 : 0. Tilden—Broockes 10 : 8, 6 : 4, 1 : 6, 6 : 4. — Johnston—Brookes 5 : 7, 7 : 5, 6 : 3, 6 : 3. — Tilden—Patterson 5 : 7, 6 : 2, 6 : 3, 6 : 3. — Johnston—Patterson 6 : 3, 6 : 1, 6 : 1. — Tilden—Johnston proti Brookes—Patterson 4 : 6, 6 : 4, 6 : 0, 6 : 4.

1921: Amerika—Japonska 5 : 0. Tilden—Shimizu

Gustave le Rouge:

Misterija

(Roman)

— Kaj je torej resnica? si je dejal Sullivan, ki je postajal zamišljen. Saj je bila komtesa dospela v San Francisco s priporočilnimi pismi najvišjih krogov; naložila je v banki velike svote, za katerih višino je vedelo vse mesto; kretala se je v najboljši ženski družbi in vse govorice o njej ni bilo nič kaj točno in jasno. Slednjič je imela prav toliko iskrenih prijateljev in navdušenih zagovornikov — vzemimo samo Kennedyja — kolikor zagriženih sovražnikov.

Premišljanje mladega moža je bilo naenkrat prekinjeno. Lakaj je naznanil z glasnim klicem:

— Poročnik Lionel Brady...

Nastala je zmeda. Vse se je obrnilo k novemu prišlecu.

Lionel je imel kakih trideset let. Njegovo vedenje je bilo preprosto, a ponosno; na prvi pogled je imel človek zaupanje in simpatije do njega. Njegove svetlomoderi oči so kazale odkrito srčnost in iskrenost. Obraz je imel skrbno obrit, čelo mu je bilo visoko, čeljusti močne, nos je bil fino izklesan; skratka, z obraza mu je sijala inteligenca in energija. Njegovi svetli lasje so bili zelo kratko postriženi, razen tega je bila njegova koža lahno rožnata, tako da je bil videti mlajši, kakor je bil v resnici. To je bil yachtman, ki je prešlo leto prejadral razdaljo New-York—Brest v mali jadrnici dvajsetih ton v pravi orehovi lupini.

Mysteria se je prijazno nasmehljala mlademu možu, ki ji je prisrčno stisnil roko, toda Lionel je bil videti izredno razdražen in zamišljen. Raztreseno je odgovarjal na vesele besede in prijateljska očitanja članov kluba radi odsotnosti pri banketu.

— Kaj vam je? je nenadoma vprašala Mysteria. Njeni ostri pogledi so hoteli prodreti do dna misli mladega moža. Bodite odkritosrčni, dogodilo se vam je nekaj izrednega?

V salonu je zavlada molk.

— Da, je izjavil Lionel, danes se mi je nekaj pripetilo, kar lahko popolnoma spremeni tek mojega življenja.

— Kaj pa? je vprašala mlada žena, vsa razburjena od radovednosti.

— Vse vam hočem povedati. Vstal sem zgodaj zjutraj in se odpeljal v svojem avtomobilnem čolnu daleč ven na morje z namenom, da se nekaj ur vadim v dirkanju. Komaj sem bil pol ure izven pristana, se je obrnila moja pozornost na predmet, mimo katerega sem se vozil že dvakrat. Zdel se je kot steklenica s širokim trebuhom in dolgim, ozkim vratom. Ko sem jo potegnil z morja, sem opazil, da je vsa pokrita z morskimi algami in apnenčevimi vsedlinami. Bila je posušena dinja, ki se jih Indijanci poslužujejo kot steklenic. Zamašena je bila prav skrbno s kosom platna.

Lionel Brady je prenehal za trenotek in v svečani tišini je nadaljeval:

— Ko sem prišel domov, sem počasi odmašil vrat in s pomočjo železne žice potegnil iz notranjosti napol razpadlo plateno cunj, na kateri sem zapazil pisavo. Poglejte jo.

Ob splošnem začudenju je Lionel potegnil iz svojega žepa rumenkast kos platna, na katerem so stale tri ali štiri vrstice, napisane z rjavim črnilom.

— Rekla bi, je dejala komtesa Sara, da je to pisano s krvjo.

— In s pomočjo koščka lesa mesto s peresom, je dodal Kennedy.

— Čitajte napis, je dejala več nepopravljivih glasov.

5. maja 1919.

Kdor najte to steklenico, naj to takoj javi Harvardski univerzi. Raziskovalec Parker ujet. 75° širine, svetišče polno bogastva, ne izčrpen zlat rudnik. Na pomoč!

— To je pa krasna pravljica! je vzkliknil komandant Huxley. Sicer pa stvar ni nemogoča.

— Gotovo je, je pripomnil Sullivan, da se pogosto najdejo steklenice s poročili enake vrste.

Mysteria se je glasno nasmehljala.

— Po mojem mnenju je to čisto navadno norčevanje.

In ponovila je Sullivanove besede:

— Gotovo je, da se pogosto najdejo steklenice s poročili enake vrste... toda vrgli so jih v morje ljudje, ki se na grd način hočejo norčevati iz drugih.

— Milostiva! je dejal Lionel resno, motite se. Tu ne gre niti za roman, niti za zlobno norčevanje. Imam dokaz, da je klic na

pomoč raziskovalca Parkerja popolnoma avtentičen.

— In kakšen je ta dokaz?

— Takoj sem brzojavil Harvardski univerzi.

— In kaj so vam odgovorili?

Lionel je potegnil iz žepa brzojavko in jo prečital:

«Profesor Parker izginil na raziskovalnem potovanju.

Harvardska univerza.»

— Res izredna stvar, je zamrmrala komtesa s svojim angelskim nasmehom; to so stvari, ki se dogajajo samo vam... Toda pri teh besedah je počasi približala svojo roko, da bi se polastila kosa platna, na katerem je bilo poročilo raziskovalca. Lionel je videl gib in nežno odinil roko.

— Posodite mi tole, je dejala in se delala ponižno prosočo.

— Nemogoče, milostiva, ne morem dati iz rok te listine.

— Prijazni pa res niste, je zamrmrala, ne da bi pokazala svojo nevoljo. Sicer vam pa ta listina ne more dosti služiti.

— Zakaj?

— Ker ni popolna. Dolžina na njej ni označena. Kaj niste tega opazili? Saj ste vendar mornar!

— Da, in moral bom iskati malo dalje kakor sem mislil... To je vse.

Mysteria je bila vsa iz sebe zaradi mirnosti in smehljajoče se hladnosti Lionelove.

— Res je čudno, je nadaljevala, da je profesor Parker pozabil tako važno dejstvo.

Komandant Huxley, ki je prisostvoval zadnjemu delu pogovora, se je vmešal in dejal:

— Dovolite mi, da vas prekinem, dragi moj Lionel; toda govorimo malo o jutrišnji dirki. Upam, da ste pripravljeni.

— Hvala za vaše zanimanje, Mr. Huxley, toda sklenil sem, da se ne udeležim regate.

Vsi prisotni so presenečeno vzkliknili:

— Toda to je izdajstvo!

— To je nesmiselno z vaše strani!

— Saj je skoraj izključeno, da si ne bi priborili darila!

— In jaz sem stavil na vas!

Lionel je klonil glavo pod ploho teh očitkov.

— Prosim, oprostite mi, je dejal mirno; zelo žal mi je, toda sklep, ki sem ga storil, je nespremenljiv.

ČAJNA ROČKA

ako zlata, rudeča, modra, črna, rujova,
vedno bo tebi prijateljica prava!

ČAJNA ROČKA zlata

visoko plemenita in najfinjša zdraviliščna mešanica v najdostopnejši popolnosti, edina obstoječa čajna mešanica najfinjših cvetov in nepokvarljiva v izdatnosti, v porabi ne dražja kot srednje vrste.

ČAJNA ROČKA rudeča

osebine polna, aromatična, čista

Indo-Ceylon

čajna mešanica najfinjših čajev, pri lahkem poparku brez pri, močnem z smetano priporočljiva.

ČAJNA ROČKA modra

čaj za dame

mila, cvetna, ne razburja črevesja, lakotnecovana

Ruska čajna mešanica

posebno primerna za pripravo v samovarju, kar tudi pri daljšemu vlecenju ne postane grenka.

ČAJNA ROČKA črna

čaj za gospode

močan, plemenit, angleškemu okusu odgovarjajoč, posebno primeren za uživanje z mlekom ali smetano kot zajetek.

ČAJNA ROČKA rujova

priljubljena in prijetna čajna mešanica za obitelji, tudi pri vajnem uživanju nobena okusna utrujenost.

Naznanilo.

P. n. občinstvu uljudno naznanjam, da bom 1. oktobra preselila svojo trgovino iz sedanjih prostorov Slovenska ulica 10

v Slovensko ulico 11 (preje Anglo banka) vogal Slovenske in Gosposke ulice, ter prosim za nadaljno blagohotno naklonjenost.

Zlata Brišnik,
trgovina s papirjem, knjigami in galanterijo, MARIBOR.

SODI

prvovrstni, v vseh velikosti dobavljajo takoj in po ceni mehanična sodarna

R. Pichler & sin, Maribor,
Franciščanska ulica 11.

St. ad 22.641/rel. II.

5638

Razpis.

Volitve v obrtno in vzklono sodišče v Ljubljani se vrše dne 18. in 20. oktobra 1925, in sicer volijo:

a) I. Volilni razred delodajalcev ozir. podjeznikov v torek, dne 20. oktobra 1925 od 8. zjutraj do 13. popoldne v posvetovalnici mestnega magistrata, soba št. 22, na Mestnem trgu.

b) II. Volilni razred delavcev, oziroma delojemalcev v nedeljo, dne 18. oktobra 1925 od 8. zjutraj do 13. opoldne v veliki dvorani Mestnega doma, Krekov trg, kakor je označeno na volivnih izkaznicah, katere bodo prejeli vsi vpisani volilni upravičenci v prihodnjih dneh, dostavljene v svoje obrate.

Voliti se smejo samo osebe, ki so vpisane v volilnem imeniku.

Mestni magistrat ljubljanski,
dne 26. septembra 1925

Znatno znižane cene

zaradi upeljave nove znamke v trgovini čevljev

Franc Szantner, Ljubljana,

Selenburgova ul. 1 415-1

Oblike, dežne plašče, površnike, raglane,

itd. za gospode, dečke in fante kupite najceneje v naši detajlni trgovini na Erjavčevi cesti št. 2 nasproti dramskega gledališča.

Konfekcijska tovarna **FRAN DERENDA & CIE., Ljubljana.**

Brezkonkurenčne cene! Dobro blago in solidna postrežba!

Trgovski lokal

v sredini mesta v Ljubljani vzame v najem solidna trgovska veletrška eventualno kupi hišo. 5621

Ceni, ponudbe pod „Trgovski lokal“ 1925“ na upravo „Jutra“

Brinjevo oje

kupuje po najvišjih cenah dragerija A. KANC, Zidovska ulica

POSOJILO.

Išče se 500—600.000 Din

kot prva hipoteka, razen tega se daje še drago poroštvo. Obratiti nad vse ugodno. Oferte pod „POSOJILO 961“ na upravništvo.

Priznana solidna cena!

Vedno zadnje novosti

Priznana solidna cena!

damskih klobukov

priporoča modni salon

IDA SKOF-WANEK naslednici

LJUBLJANA, Pod Tranco štev. 2.

Žalni klobuki vedno v zalogi — Preoblikovanje in popravila se točno in ceno izvršujejo.

Cenjene trgovce

tem potom vijučno obveščam, da imam komisijsko za'ogo najbolj

žepnih baterij znamke „Vibra“

Vido Bratovž, trgovska agentura

LJUBLJANA, Gosposvetska cesta 2.

Polrtega srca naznanjamo pretužno vest, da je danes naš ljubljani oče, oziroma brat, sin in stric, gospod

Janez Mencinger

posestnik na Zgošči

po kratki mučni bolezn, previden s svečtastvi za umirajoče preminul.

Pogreb bo v četrtek 1. oktobra ob 17. uri iz hiše žalosti na farno pokopališče v Begunjah

Zgošče, dne 29. septembra 1925.

Žalujoči ostali.

Žimnice

matrace, posteljne mreže, železne postelje (zložljive), otomane, divane in tapetneške izdelke

nudi najceneje

Rudolf Radovan,

tapetnik

Krekov trg štev. 7

(poleg Mestnega doma)

□□□□□□□□

Barvne trakove, karbon-papir-indigo

L. BARAGA, LJUBLJANA,

Selenburgova ulica št. 6/1.

Telefon št. 180.

Vsaki petek

sveže morske ribe

ANTON STACUL,

Selenburgova ul. 4 — Tel. 202

Marko Rosenberg, Ljutomer

išče kontoristinjo

z večletno prakso, večšo vseh pisarniških del. Začetnice izključene. 5643a